

ACOM

DE BOND VAN DEFENSIEPERSONEEL

nummer 03 - 2025

- Meerderheid Nederlanders: 'Europees leger'; fors meer geld voor defensie'
- 'Herbewapen Europa': EU-Commissie wil 800 miljard voor veiligheid Europa
- Veteranenombudsman: 'Onbehoorlijke behandeling letselschade-veteranen'

Journal

Lid worden, zijn en blijven... de voordelen van het lidmaatschap:

1. De ACOM behartigt uw belangen in de eerste plaats door via onderhandelingen met de werkgever goede arbeidsvoorwaarden te bewerkstelligen. Bovendien staan gespecialiseerde juristen klaar voor individuele belangenbehartiging en rechtshulp.
2. Post-actieve militairen kunnen rekenen op actieve belangenbehartiging door de ACOM inzake:
 - pensioenen,
 - sociale zekerheid en
 - ziektekosten.
3. Onze juristen zijn elke werkdag tussen 08.45 en 12.30 uur te bellen voor eerstelijns advies of het maken van een afspraak op ons secretariaat te Zeist.
4. Vertegenwoordigers van de CCOOP, de ambtenarencentrale waarbij de ACOM is aangesloten, zitten in het verantwoordingsorgaan van het ambtenarenpensioenfonds ABP. Zo oefent uw bond invloed uit op het beleid van het pensioenfonds.
5. Maar de ACOM helpt u ook bij het doen van uw belastingaangifte zodat u geen cent teveel betaalt aan de fiscus.
6. Voor advies en bijstand kunt u in uw regio aankloppen bij het regiobestuur. Indien gewenst komen wij daarvoor bij u thuis.
7. De ACOM organiseert ook 'seniorenbijeenkomsten' overal in het land.

Maar uw bond biedt u nog meer:

Voor wie, buiten zijn/haar schuld om, financieel in moeilijkheden is geraakt, reikt ACOM een vangnet aan in de vorm van het Fonds Maatschappelijke Bijstand.

Boot assurantie adviseurs werkt al bijna 40 jaar samen met de ACOM als dé specialist op het gebied van verzekeringen en andere financiële diensten. Of het nu gaat om uw legeringskamer, auto, woning of vakanties, wij bieden u een compleet servicepakket met zeer **scherpe premies** en **uitstekende voorwaarden**. Ook voor uw hypotheek en andere financiële zaken bent u bij Boot assurantie adviseurs aan het juiste adres!

ACOM-leden kunnen voor juridische bijstand terecht bij **de advocaten van Delissen Martens** in Den Haag. Al vele lange jaren staan wij ACOM-leden bij in militaire strafzaken, zaken op het gebied van het familierecht en erfrecht, in zaken van huurrecht, bouwrecht en burengeschillen. Bel gerust voor een gratis advies. Als verdere bijstand nodig is, dan hanteren wij gereduceerde tarieven. U bent ook welkom als u in aanmerking komt voor 'toevoeging' (pro deo). Contact: tel. 070-3115411, www.delissenmartens.nl

DFD is al 25 jaar de specialist op het gebied van verzekeringen die volledig zijn afgestemd op de risico's die u als militair loopt en waar uw thuisfront mee te maken kan krijgen. DFD spreekt de taal van militairen en is de schrijver van het boekje Wegwijzer bij Opkomst. DFD biedt u de zekerheid van: #Maatwerk verzekeringen en hypotheek. #Onafhankelijk advies bij u thuis, ook 's avonds en in het weekend. #Provisieloze verzekeringen. #Het DFD-abonnement biedt u financiële helderheid. #Eén aanspreekpunt, 24/7 bereikbaar. #Snelle en klantvriendelijke schadeafwikkeling. #Zekerheid en gemak, u en uw thuisfront hebben er geen omkijken naar.

Zorgzaam is opgericht door de Centrales van overheidspersoneel en de vakbonden voor Defensiepersoneel.

Zorgzaam is een privaatrechtelijke stichting zonder winstoogmerk. De doelstelling van Zorgzaam is het regelen van een goede, uitgebreide collectieve zorgverzekering met een optimale prijs/kwaliteitsverhouding. Zorgzaam is er voor iedereen die een (arbeids)relatie heeft of heeft gehad met Defensie. Ook partners en gezinsleden en medewerkers van vakbonden voor Defensiepersoneel, NATRES en Home-Base Support kunnen een zorgverzekering bij Zorgzaam afsluiten.

Beëindiging lidmaatschap

Het lidmaatschap van de ACOM wordt aangegaan voor een periode van twaalf maanden, welke aanvangt op de dag van aanmelding als lid. Na deze periode kan het lidmaatschap worden opgezegd. De opzegtermijn is 3 maanden. De opzegging dient u schriftelijk of per e-mail (info@acom.nl) aan ons te zenden, met vermelding van naam, adres en militair registratienummer. Tevens graag de reden van opzegging vermelden. Na ontvangst van de opzegging ontvangt u van ons altijd een ontvangstbevestiging.

In mijn vorige voorwoorden heb ik gerept over de presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten en "stof tot nadenken", - overigens los van elkaar. Al hetgeen gebeurd is na de verkiezingen in de Verenigde Staten in het algemeen, en na de inauguratie van Trump op 20 januari 2025 in de rotunda van het Capitool in het bijzonder, heeft een enorme impact gehad op de situatie in de wereld en dat geeft sowieso genoeg stof tot nadenken.

Het is niet aan mij als voorzitter van de ACOM om een mening te uiten over Trump of, de gedoodverfde favoriet om hem op te volgen, JD Vance. Maar ik maak me wel oprecht zorgen over de ontwikkelingen die daaruit voort zijn gekomen.

Overigens is het duidelijk dat "team Trump", dus inclusief Elon Musk en zijn jonge kind in het *Oval Office*, anders denken dan presidentiële teams uit het verleden en derhalve ook anders handelen. Daarbij moet ik overigens wel constateren dat veel zaken die ze uit (willen) voeren, zaken zijn die ze in de verkiezingscampagne al hebben aangegeven.

Het Amerikaanse democratische model werkt in de uitvoering immers anders dan wij in onze democratie gewend zijn. Zeker in situaties zoals nu, waarbij de president een Republikein is, en zijn partij zowel in de Senaat als in het Huis van Afgevaardigden een meerderheid heeft. "Gelukig" grijpt af en toe nog een rechter in als er zaken niet goed gaan, maar dat effect is uiteraard minimaal.

We hebben vermoedelijk allemaal kennis kunnen nemen van de schandalige persconferentie met Zelensky op 28 februari jl. Een persconferentie met een man zonder pak en een paar pakken zonder man. Verbazingwekkend wat ego's met situaties kunnen doen zoals deze.

De effecten werden snel daarna al voor een deel duidelijk. De signalen uit de Verenigde Staten werden er niet beter op en vrij snel daarna kondigde Trump aan dat er "een pauze" zou komen in de wapenleveranties van de Verenigde Staten aan Oekraïne. Naar het schijnt zelfs voor het materieel en materiaal dat al onderweg was en deels zelfs al in Polen was afgeleverd.

In zijn presidentiële toespraak voor beide Kamers van het Congres, stond Trump wel heel kort stil bij Oekraïne maar echt hoopgevend was dat niet. De president gaf namelijk niet aan dat de pauzering van wapenleveranties beëindigd zou worden. Sterker nog, de dag erna lekte uit dat namens Trump gesprekken zouden zijn gevoerd met oppositeleiders uit Oekraïne en dat lijkt mij toch echt de verkeerde manier.

Daarnaast schrok Europa snel wakker. Men probeert alsnog snel te gaan handelen, maar wat de uitkomst wordt van de Buitengewone Europese Raad op 6 maart, zal de tijd leren. Eerlijk gezegd verwacht ik daar niet veel concreets van. Ik vind het wel goed om te zien dat het overgrote deel van de Tweede Kamer positief staat tegenover de "coalition of the willing" en niet alleen maar politiek bedrijft of oppositie voert. Wat mij betreft is daar nu absoluut geen tijd voor.

Eén ding staat vast. We moeten ons staande houden in een gespannen en minder veilige wereld. Een wereld die elke dag verandert en de laatste tijd zelden in positieve zin. Als de ene president of premier wat zegt weet een ander dat weer te zien als olie op het vuur. Uiteindelijk geeft dat wederom weer veel stof tot nadenken en kunnen we daar als eenvoudige burgers (en militairen) weinig aan veranderen. Wel kunnen we eraan blijven werken om er klaar voor te zijn. Dat is niet makkelijk maar wel noodzakelijk!

Stay safe.

Jan Kropf

INHOUD

Uitgifte geüpdatet versie 'Bronbeek. Ontstaan en ontwikkeling van een militair rusthuis en museum', over de geschiedenis van het militaire rustoord.

Elke Defensiemedewerker ten minste één keer in zijn/haar loopbaan lid van de medezeggenschapscommissie en haar werkgroepen.

Hoogleraren GV in de krijgsmacht, Erik Sengers en Pieter Vos waarschuwen: 'Zonder peace mindset ontspoord de warrior mindset'.

'Zelfoverwinning en grenzen verleggen ondanks beperkingen': Team Nederland kijkt terug op geslaagde Invictus (Winter-)Games 2025 in Canada.

Disclaimer

De meningen en opvattingen vertolkt in interviews en columns in dit blad, zijn, met uitzondering van 'Uw voorzitter', niet per se de meningen en opvattingen van de ACOM de Bond van Defensiepersoneel.

Inleveren kopij ACOM Journaal

#04-25 17 maart
#05-24 21 april

@Jan_Kropf
@AcomCarib
@ACOM_Mil_Bond

ACOM de Bond van Defensiepersoneel

acom_mil_bond

Meerderheid Nederlanders voor 'Europees leger' en fors verder versterken defensie

Een meerderheid van de Nederlandse bevolking wil subiet een Europese krijgsmacht. Dit blijkt uit een representatieve enquête van onderzoeksbureau Ipsos I&O onder 1944 personen¹. Men maakt zich "forse zorgen" over de veiligheid van het continent gelet op de Russische expansiedrift en nu de Europese NAVO-landen niet langer kunnen rekenen op militaire steun en bescherming van Amerika.

Veel respondenten verwachten dat de Verenigde Staten een alliantie aangaan met Rusland. "Een respondent vat dit sentiment als volgt samen: 'Dat die idioot van een Trump Rusland in de kaart speelt, en daardoor de balans in de wereldpolitiek veranderd'. Hierbij wordt met name "de onvoorspelbaarheid van Trump" als gevaar gezien en de Verenigde Staten op zijn best als een onbetrouwbare 'bondgenoot'.

'Europees leger niet haalbaar'

Hoewel men beseft dat Europa er in militair opzicht alleen voor staat en dat daar zo snel mogelijk krachtig verandering in moet komen, is er weinig vertrouwen in de (huidige) slagkracht van de Europese Unie. "Europa is", volgens een geënquêteerde, "nog niet klaar om zelf voor zijn eigen veiligheid te zorgen, al kon je dit al langere tijd zien aankomen. Maar zelfs nu nog doet Europa weinig en lijkt geen haast te hebben." Met name ook Nederland moet meer doen, is de meerderheid van oordeel, om de Europese defensie te versterken. "Opvallend is dat ook kiezers van de PVV in meerderheid (55%) voor het versterken is." Een eigen "Europees leger" ligt dan ook in de rede. Het "toenemende enthousiasme voor een Europees leger", is volgens de onderzoekers waarschijnlijk toe te schrijven aan "de

veranderende positie van de VS op het wereldtoneel".

Maar defensiespecialist Dick Zandee (Instituut Clingendael) heeft weinig fiducia in de levensvatbaarheid van een Europese krijgsmacht. "Dat is volstrekt onhaalbaar, je zit met verschillende talen, veiligheidsbelangen en regeringen. We moeten wel naar meer Europese samenwerking op defensiegebied. Dat laatste gebeurt ook al succesvol. Onze landmacht schaft bijvoorbeeld dezelfde tanks aan als de Duitsers", gaf hij als toelichting in een interview met de NOS.

Uit het onderzoek blijkt overigens ook dat er weinig tot geen animo is om zelf de wapens op te pakken als de oorlog hier of in een ander EU-land aan de deur klopt (18% tegen 9%). Men ziet liever ook niet dat naaste familie in dienst gaat in geval van een gewapend conflict. Maar als het om vrienden en kennissen gaat die een eventuele vijand van Nederland het hoofd willen bieden, vindt bijna de helft dat prima en ruim 40% als het om een aanval op een ander EU-land gaat.

Nederlandse militairen in Oekraïne?

Gevraagd of Nederland nu al voor 'boots on the ground' in Oekraïne zou moeten zorgen, geeft een kwart van de Nederlanders aan daar voorstander van te zijn. Het percentage van de Nederlandse bevolking dat zich "veel zorgen" maakt om de oorlog in Oekraïne (nu 41%) is in bijna drie jaar niet zo hoog geweest; het is meer dan een verdubbeling in de laatste twee maanden. Sinds Ipsos I&O in maart

2022 begon met meten "van het draagvlak voor het sturen van Nederlandse militairen naar Oekraïne" is het draagvlak niet zo groot geweest.

Hoe groot de bezorgdheid om de oorlog in Oekraïne is blijkt ook uit het percentage van de mensen die 'Oekraïne' beschouwt als een van de belangrijkste politieke thema's van het moment. Alleen 'immigratie' en 'wonen' staan hoger op de 'politieke agenda' bij de respondenten.

Ook de mogelijke deelname van Nederland aan een 'afschrikingsmacht' na een eventuele vrede in Oekraïne, mag rekenen op de steun van 48% van de Nederlanders die daar "onvoorwaardelijk" voor zijn. "Een op drie (32%) is sowieso tegen. De overige 20% is voor als er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Veelgenoemde voorwaarden zijn dat andere Europese en NAVO-landen ook deelnemen, dat alleen militairen erheen zullen worden gestuurd die dat op vrijwillige basis doen en dat er veiligheids garanties zullen zijn. Verschillen naar partijvoorkeur zijn fors. Kiezers van de PVV (52%), DENK (71%) en FvD (75%) zijn in meerderheid tegen. Andere kiezersgroepen zijn doorgaans in meerderheid voor, zonder daar voorwaarden aan te verbinden."

¹ <https://tinyurl.com/y4xuye28>

'Garanties voor eigen veiligheid'

Europa gaat voor miljarden herbewapenen

Europa moet 800 miljard euro steken in zijn herbewapening om de eigen veiligheid te kunnen garanderen. Aldus het plan 'Herbewapen Europa' dat de voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen, op 4 maart jl. presenteerde.

Het zijn gevaarlijke tijden voor Europa. "Clear and present danger", zei de Commissievoorzitter op 6 maart jl. bij de ontvangst van de Oekraïense president Zelensky in Brussel voor het begin van de speciale EU-top. Tijden van grote dreigingen die om daadkracht vragen en snelle aanvulling van de wapenvoorraden, stelde Von der Leyen vast.

'Herbewapen Europa' is een directe reactie op de jongste ontwikkelingen waarbij de Amerikaanse president Trump er geen twijfel over liet bestaan dat de Europese Unie niet langer kan rekenen op militaire bescherming van de Verenigde Staten. Het plan van de Europese Commissie was overigens al in de steigers gezet voor de overdonderende aankondiging van Trump op 4 maart dat hij de militaire hulp aan en het delen van inlichtingen met Oekraïne per direct opschort.

Verhoging defensiebudgetten

Het ambitieuze Europese herbewapeningsplan vereist van de EU-landen een stevige verhoging van de respectievelijke defensiebudgetten. Een verhoging van 1,5% levert, berekende de commissievoorzitter, zo'n 650 miljard op. Daar komen bovendien EU-leningen bij ten belope van 150 miljard die kunnen worden aangewend voor het kopen van wapens. Denk aan luchtdoelartillerie-systemen; bewapende drones; anti-drone systemen en het opbouwen en aanvullen van munitievoorraden. Maar ook aan andere behoeften van cyber tot militaire mobiliteit.

Von der Leyen hamerde op meer samenwerking op EU-niveau bij het aanschaffen van wapensystemen en ander militair materieel. Dit leidt tot kostenbesparing, opvoeren van de noodzakelijke interoperabiliteit etc.

Voor de verhoging van de defensiebudgetten wordt de EU-regel losgelaten dat het begrotingstekort van de lidstaten de drie procent niet mag overstijgen.

Foto's © Europese Commissie; YouTube

Betaaldata

Maand	Salaris Defensie	Pensioen ABP	AOW
Maart	21 maart	24 maart	24 maart
April	23 april	23 april	23 april
Mei	22 mei* (incl. vakantiegeld)	22 mei	22 mei (incl. vakantiegeld)

* Inclusief de opbouw van de vakantie-uitkering over de periode juni tot en met december 2024.

Mexicaanse Hond

"Onze gemeenschappelijke waarden zijn niet meer zo gemeenschappelijk", stelde Christoph Heusgen, voorzitter, 2022-2025, van de Veiligheidsconferentie in München (MSC), vast in zijn slottoespraak. Bevangen door hevige emoties liet de Duitse diplomaat en overtuigd atlanticus met een formidabele staat van dienst, zijn tranen de vrije loop.

Heusgen 'trok het even niet meer' na de "onacceptabele" anti-Europa-tirade van de Amerikaanse vicepresident James David (JD) Vance. Kort daarvoor had zijn minister van Defensie, de voormalige tv-host en nationale gardist Peter Brian (Pete) Hegseth, al het schofferende grondwerk verricht met zijn drieste mededeling dat Oekraïne de door Rusland bezette gebieden moest afstaan en een NAVO-lidmaatschap definitief kon vergeten.

Het beeld van de Duitse diplomaat, die het te kwaad kreeg, markeerde het einde van tachtig jaar hechte trans-Atlantische bondgenootschappelijke banden. De epiloog van het al in de periode 2017-2021 door Trump aangekondigde onthalzen van de NAVO ("I don't give a shit about NATO"²), het verraad van Europa, inzonderheid Oekraïne, dat bestie Vladimir Vladimirovitsj (Vlad I de Grote) met alle eards op een presenteerblaadje krijgt aangeboden. Tja, wie het gore lef heeft de wapens op te pakken om zijn eigen grondgebied te verdedigen tegen macht- en landhongerige megalomane agressors, krijgt van de nieuwe machthebbers in Washington ongenadig op zijn falie.

Het, volgens politieke analisten, zorgvuldig geregisseerde 'eindspel' werd ingezet op vrijdag 28 februari 2025 in het Oval Office, met de geplande publieke vernedering en (poging tot) politieke executie van Zelensky, ten overstaan van het voltallige kabinet. De opmaat in het 'Humiliate & Kill Zelensky' draaiboek kwam van een pro-Trump journalist die de Oekraïense president berispand toesprak: 'Hoe hij het bestond om niet in pak gestoken de Amerikaanse president te ontmoeten.'

Vervolgens werd het script in rap tempo afgedraaid met als apotheose een woedende Trump die Zelensky als "respectloos en ondankbaar" neerzette en hem verweet met "vuur van een Derde Wereldoorlog te spelen". De Oekraïense staatsman werd schril afgeschilderd als oorlogshitser, een roekeloze vechtkas die alleen maar door Amerikaanse steun de "tough guy" kan uithangen. "Een geplande politieke overval" volgens de Britse omroep BBC, die bekwaam werd uitgevoerd. Zelensky/Europa is de kwaai pier. En over Poetin geen kwaad woord of Donald en JD worden cholisch.

"There's a new sheriff in Washington", lichte JD met een niet mis te verstane wild-west-frase, de herijking en -invulling toe van eeuwen aan "gemeenschappelijke waarden" tussen Amerika en Europa (de koloniale stichter van het huidige Amerika). Hij vergat evenwel de naam te noemen van de nieuwe wetshandhaver: Vlad I de Grote, die intussen met hofhouding en al, zijn intrek heeft genomen in het Witte Huis. Daar zijn inmiddels in ijtempo de aloude bordjes verhangen ter bevestiging van de nieuwe as: Moskou-Washington tegen (het huidige) Oekraïne, de NAVO, de EU. De fanatieke woordvoerder Donald J. Trump, legde als amuse, alvast de schuld voor de drie jaar durende bloedige, nietsontziende Russische agressieoorlog op het bureau van de "verafschuwde" Oekraïense president. "You should've never started (the war)", kreeg "dictator" Volodymyr Oleksandrovytsj Zelensky vanuit het Witte Huis toegebeten door His Master's Voice-hondje Nipper en zijn sidekick, JD, - de 'incarnatie' van Rataplan³ als sluw, geniepig vals kuitenhappertje.

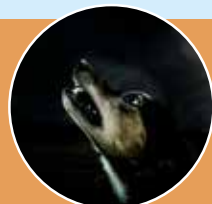
"Er kan een dag komen waarop Oekraïne 'Russisch' zal zijn", liet Nipper eerder weten, het 'Kremlin-narratief' uitdragend dat nu richtinggevend is in het Amerikaanse 'transactionele'-'what's in it for me'-buitenlandbeleid. De toekomst van Oekraïne en Europa wordt intussen, zonder hun inbreng, beklonken in 'ouwe-jongens-krentenbrood'-sfeer in Riyad, Saoedi-Arabië of ergens in het Midden-Oosten!

Na afloop van hun gezamenlijke, ongehoord beschamende vertoning in het Oval Office, bleken Trump en Vance in hun nopjes over het verloop van de strafexpeditie tegen Zelensky. "This is going to be great television", stelde His Master's Voice vergenoegd, handenvrijvend vast. Bent u daar nog?!

¹ Reactie van de Duitse Defensie minister, Boris Pistorius: <https://tinyurl.com/yc3646jj>

² Geregistreerd door Trumps voormalige nationale veiligheidsadviseur, John Bolton.

³ De oliedomme hond van stripheld Lucky Luke.

Bij de viering van 162 jaar Bronbeek: rustoord oud-militairen en museum

Om zijn 162ste verjaardag op 19 februari ll., luister bij te zetten presenteerde het Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek (KTOMM Bronbeek), de herziene uitgave van 'Bronbeek. Ontstaan en ontwikkeling van een militair rusthuis en museum', over de geschiedenis van het Arnhemse militaire rustoord.

De eerste uitgave van het Bronbeek-geschiedenisboek stamt uit 1998. Auteur Willem Bevaart (76) legde de historie van het tehuis voor oud-militairen vast, daarin bijgestaan door collega-historicus Liesbeth Brama.

Herziening en uitbreiding van de oorspronkelijke uitgifte van het boek werd (mede) noodzakelijk door de ontwikkeling van het tehuis annex museum in de afgelopen jaren, maar ook wegens de nieuwe tentoonstelling 'Door de ogen van...'

Doris de Witt, wetenschappelijk medewerker NIMH

Verbinding met koloniale geschiedenis

Het redactioneel en inhoudelijk updaten van de 1998-editie gebeurde onder auspiciën van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) door Doris de Witt, als wetenschappelijk medewerker verbonden aan het instituut.

De geschiedenis van het KTOMM Bronbeek voert terug naar 1863 toen het voor de eerste keer, samen met het museum, officieel zijn deuren opende onder de naam Koloniaal Militair Invalidenhuis. In 1859 had koning Willem III het landgoed Bronbeek geschonken aan de staat onder de voorwaarde dat het zou worden bestemd voor de bouw van een tehuis voor gepensioneerde invalide militairen. In de eerste jaren voorzag 'Bronbeek' voornamelijk in een onbezorgde oude dag voor gepensioneerde invalide veteranen van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger (KNIL). Sinds 1970 is het als

rustoord ook toegankelijk voor alle oud-militairen van de krijgsmacht die daarvoor in aanmerking komen.

'Bronbeek' heeft zich door de jaren heen 'doorontwikkeld' onder meer door optimalisering van de dienstverlening, professionalisering van het museum, renovaties en reorganisaties. Dat geldt ook voor het landgoed dat een plek van heren gedenken is geworden met zijn monumenten, plaquettes, kunstwerken etc. die alle betrekking hebben op de koloniale geschiedenis van Nederland in voormalig Nederlands-Indië en nu Indonesië.

De 'permanente' Bronbeek-tentoonstelling 'Door de ogen van ...' (zie ook AJ#01-25), is de komende tien jaar in het museum op het Arnhemse landgoed te bezichtigen. Ze neemt de bezoekers mee in de ('Indische') koloniale geschiedenis van Nederland vanaf 1814. Volgens historicus en conservator Mark Loderichs valt te zien "hoe

verweven de koloniale geschiedenis is met onze vaderlandse geschiedenis. Het is een deel van onze identiteit", zei hij in een interview met Omroep Gelderland.

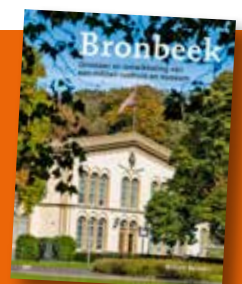
In de expositie komt ook de "Indonesische kant" van het koloniale verhaal ruim aan bod. "Daardoor krijg je een beter beeld. Het hele koloniale, narratieve dat wij kennen, wordt nu genuanceerd. De bezoeker mag dan zelf een oordeel vellen. (-) De hele geschiedenis is hier te zien. Het geeft een goed beeld van de Nederlandse koloniale overheersing. Wij leggen uit hoe dat werkte. (-) Hoe het bestuur werkte, hoe het leger werkte en hoe de koloniale samenleving functioneerde," aldus Loderichs.

Het museum is gratis toegankelijk op vertoon van de Veteranen-, Defensie- en Reservistenpas.

Verloting

ACOM Journaal mag van de geactualiseerde versie van het boek 'Bronbeek. Ontstaan en ontwikkeling van een militair rusthuis en museum', van Willem Bevaart-Liesbeth Brama-Doris de Witt, drie exemplaren beschikbaar gesteld door KTOMM Bronbeek, verloten.

Stuur een briefkaart of mail naar info@acom.nl. Vermeld daarbij uw naam, registratienummer en de titel van het boek. Reageren kan tot 28 maart.

Dien uw voordracht in voor de Witte Anjer Prijs 2025

Een stichting, vereniging of organisatie met een fraaie, begeerde prijs in het zonnetje zetten voor hun inzet voor erkenning en waardering van veteranen in Nederland? Dit kan door ze voor te dragen voor de Witte Anjer Prijs 2025! Uw voordracht moet wel tussen 24 februari en 28 maart 2025 worden ingediend.

De Witte Anjer is het symbool van waardering voor alle Nederlandse veteranen. De steun van anderen is ontzettend belangrijk voor veteranen. Het Nationaal Comité Veteranendag reikt dan ook sinds 2018 jaarlijks de Witte Anjer Prijs uit aan mensen die een bijzondere rol spelen in het leven van veteranen. Dit jaar komen voor het eerst niet personen, maar stichtingen, verenigingen of organisaties in aanmerking voor de prijs.

In 2020 ging de prijs bijvoorbeeld naar Dennis en Mariska van der Kraats, oprichters van het Veteranen Search Team. Met hun initiatief

geven zij veteranen weer het gevoel dat ze een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving. Daarnaast bieden zij hoop aan veteranen zelf, maar ook aan de familie en vrienden van vermisten.

Het voordrachtformulier vindt u hier:
<https://tinyurl.com/397vre38>

Vul het formulier zo volledig mogelijk in, zodat de jury een goed beeld krijgt van uw voordracht. Voeg daarom alle relevante anekdotes, werkzaamheden of steunbetuigingen toe die uw verhaal ondersteunen.

DELISSEN
MARTENS

Delissen Martens verleent rechtsbijstand aan militairen op het gebied van (militair) straf- en tuchtrecht, letselschade, familierecht, erfrecht, civiele geschillen en vreemdelingenrecht.

Informatielijn voor militairen:
088 - 010 51 00

www.militaireadvocaten.nl

De moraal van dit verhaal...

Laatst zat ik bij een les militaire ethiek van een collega. De les ging onder andere over een aantal basisbegrippen binnen de ethiek, zoals waarden, normen, moraal en ethiek. Het begrip moraal leidde tot de vraag wat nu eigenlijk het verschil is tussen 'moraal', 'moreel' en 'het moreel'.

Het is afgeleid van 'mores', dat 'gewoonten' of 'levenswijze' betekent. Mores verwijst naar het geheel van normen en waarden die bepalen wat als goed of slecht wordt beschouwd binnen die samenleving of cultuur.

algemeen geaccepteerde normen voor goed gedrag. Moreel gedrag heeft dus te maken met het handelen in lijn met de moraal. Een persoon kan in lijn met de heersende moraal handelen of niet. In dat laatste geval wordt het gedrag vaak als immoreel bestempeld.

De overeenkomst tussen moraal en moreel is dat ze beide een relatie hebben met ethiek: wat als goed of slecht gezien wordt, wat juist of onjuist is. Moraal en moreel zijn dus twee met elkaar verbonden, maar toch verschillende concepten.

Dan is er nog 'het moreel' als zelfstandig naamwoord. Ook dit komt uit het Latijn, maar hier heeft de ontwikkeling ervan door de tijd heen tot een andere invulling geleid. De term 'het moreel' verwijst naar de geestelijke gesteldheid of motivatie van een groep of individu en komt van het Franse 'moral' en het Engelse 'morale'. Het wordt gebruikt om de psychologische toestand of de emotionele veerkracht van een groep te beschrijven. In de militaire context wordt het vaak gebruikt om de motivatie en het gevoel van vertrouwen van soldaten of een militaire eenheid aan te duiden. Als het moreel laag is, kan het betekenen dat de soldaten gedemotiveerd, ontevreden of pessimistisch zijn. Tot zover deze korte uiteenzetting over de betekenis van 'moraal', 'moreel' en 'het moreel'. De moraal van dit verhaal is dat je de woorden nu hopelijk beter begrijpt en goed kunt toepassen.

Alle drie zijn het woorden die in het dagelijks taalgebruik vaker door elkaar gebruikt worden. Ze betekenen echter wel degelijk iets anders en worden soms ook verkeerd toegepast. Ook in mijn eigen cursus over militaire ethiek komt de vraag wat het verschil is, vaker voorbij. Kennelijk leiden de begrippen tot verwarring. Deze verwarring is begrijpelijk want de drie woorden lijken op elkaar. Er zit ook een taalkundig aspect aan wat de onduidelijkheid kan versterken, het bijvoeglijk naamwoord van moraal is namelijk moreel. Daarnaast heb je het effect dat als je iets vaker fout hoort gebruiken het moeilijker is om te leren hoe het wel hoort.

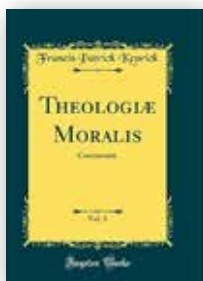
Een bekende manier om de moraal binnen een cultuur over te dragen en mensen te leren wat goed en wat fout is zijn verhalen zoals bijvoorbeeld sprookjes. Hierin werd goed gedrag beloond en fout gedrag afgestraft. In vroegere tijden kon dit echt gruwelijk aflopen, maar de tijdgeest heeft ervoor gezorgd dat de meeste sprookjes tegenwoordig een gelukkig einde kennen. De bekende zin 'De moraal van het verhaal...' verwijst naar de les die uit het verhaal geleerd kan worden over wat men zou moeten doen om goed te handelen. In de militaire context kan je dit terugzien in het gebruik van voorbeelden van helden die het militaire 'goede' doen en allerlei heldhaftige verhalen.

Het woord 'moreel' komt eveneens van het Latijnse woord 'moralis', maar heeft in de moderne taal een iets andere betekenis gekregen. Het woord moreel is een bijvoeglijk naamwoord en verwijst naar gedrag, handelingen of keuzes die al dan niet in overeenstemming zijn met de moraal. Het gaat om de praktijken of gedragingen van mensen. Het wordt vaak gebruikt om te beschrijven of een bepaald gedrag of handeling wel of niet in lijn is met wat als goed wordt gezien. Het voorbeeld: "Het was een moreel verantwoorde beslissing om te helpen." betekent dat de keuze overeenkomt met de

Als laatste is het gebruik van 'het moreel' binnen defensie ook gebruikelijker dan daarbuiten en je hoort het dan ook vaker. Denk bijvoorbeeld aan de uitdrukking 'Het moreel van de troepen'. Hoog tijd om hier eens wat licht op te schijnen en de mogelijke verwarring te ontfanen. Vandaar dat ik dacht dat het voor deze keer leuk is om hier iets meer over te vertellen.

De woorden 'moraal' en 'moreel' hebben beide hun oorsprong in het Latijn. Ze zijn nauw verwant aan elkaar, maar hebben subtiele verschillen in betekenis. Het woord 'moraal' komt van het Latijnse woord 'moralis', dat betekent 'betreffende de moraal'.

8

Jeanette de Weert,
majoor.
Trainer en
onderzoeker Militaire
Ethiek Faculteit
Militaire
Wetenschappen/
NLDA

Afschrikking om vrede te behouden en af te dwingen...

Een veel voorkomend misverstand, waarmee ik in mijn dagelijks leven wordt geconfronteerd, is dat het Bijbelse gebod "Gij zult niet doden" over oorlogsvoering gaat en dat het militaire bedrijf en de mensen die er werken derhalve zondig zijn. Ik probeer het steeds uit te leggen en heb er laatst zelfs over gepreikt.

Op de een of andere manier is deze exegese vandaag de dag heel actueel. De Bijbel zegt feitelijk: "Gij zult niet vermoorden, niet doodslaan". Het Hebreeuwse woord betekent letterlijk: "het doelbewust en met voorbedachte rade op een boosaardige manier doden van een ander mens." Dat is het doelbewust nemen van een leven door diens of dier bloed te vergieten. Het moedwillig nemen van een leven is ongewenst omdat het de mens afhoudt van diens en dier uiteindelijke bestemming; ze verhinderen dat de mens iets zichtbaar maakt van het beeld en de gelijkenis van God die alleen de mens tegenwoordig kan stellen. Dat maakt de aantasting van de naaste tot aantasting van God. Dáárin ligt de zonde. Moord is als iemand van plan is om een ander te doden en daarna die persoon ook echt om het leven brengt. Moord is persoonlijk, oorlog is dat niet.

Oorlog is vreselijk! Dit moeten we niet willen! We zien het momenteel in Oekraïne, in Soedan, in Gaza en in die talloze kleine regionale conflicten. Oorlog in het eerste Testament, in Tenach is altijd het gevolg van zonde, van het zondigen tegen Gods geboden. God beval de Israëlieten vaak om oorlog te voeren met andere volken. God beval de doodstraf voor talrijke misdaden. God is dus niet in alle omstandigheden tegen het beëindigen van een leven, maar wel tegen het vermoorden van een naaste, tegen het opzettelijk vergieten van onschuldig bloed.

In een wereld die gevuld is met zondige mensen is afschrikking, door de bereidheid te tonen om de wapens op te nemen, onvermijdelijk. Soms is dit de enige manier om te voorkomen dat boosaardige mensen andere,

onschuldige mensen veel leed en pijn berokkenen, zo leert de geschiedenis ons. De bereidheid om de wapens op te nemen wordt dan een instrument tegen de grote onrechtvaardigheid in de wereld; dreigen met dodelijk, proportioneel geweld een afschrikking tegen hen die onschuldigen belagen. De dreiging van oorlog, vanwege al haar verschrikkingen, zou voldoende moeten zijn om boosaardige lieden tot andere gedachten te brengen. Niet waar?

Met het opnemen van de wapens en de bereidheid om ze te gebruiken, worden mensen belast. Voor deze taak werden en worden mensen eropuit gestuurd. Mensen als u en ik. Gewone mensen, gelovigen ook, die bijzondere handelingen verrichten voor het behoud en afdwingen van de vrede en het bewerken van voorspoed voor de mensheid.

Jezus leert ons in de Bergrede (Mattheus 5) dat het nemen van een leven, dat doodslaan begint met beledigen en kleineren van de naaste. Hij laat zien wat de naaste doodslaan werkelijk is: het is een persoonlijke daad, er gaat onenigheid aan vooraf, ruzie, tegenstellingen, laster. Jezus neemt stelling met het gebod niet dood te slaan, maakt het voor elk van ons persoonlijk en daagt ons uit. Om moord en doodslag te voorkomen, om die zonde vóór te zijn, gebiedt hij zelfs om bij de minste geringste wrevel het bij te leggen en goed te maken omdat het een onreinheid betreft en je daarom niet aan het altaar mag staan met je offer. Voor hem zijn er drie stappen ter voorkoming van moord: Maak het goed met je naaste. Beledig je je naaste; verantwoord je dan voor het gerecht. Belaster je je naaste;

verantwoord je dan voor het Sanhedrin. De vijand is ook een naaste, volgens Jezus.

Jezus is geen pacifist. Hij leert ons immers om onze naasten en onze vijanden lief te hebben, niet dat er geen vijanden zijn die ons naar het leven staan en zondigen tegen de Liefde. In een wereld die gevuld is met boosaardige mensen is de bereidheid om de wapens op te nemen en te gebruiken soms noodzakelijk om een nog groter kwaad tegen te gaan. We moeten in gedachten houden dat we ons geloof op de Bijbel moeten baseren en niet op onze emoties.

Er zijn ook "rechtvaardige" oorlogen, maar alle zijn uiteindelijk het gevolg van de zonde, van het ingaan tegen het liefdegebod van Christus om de naaste lief te hebben. Christenen moeten niet naar oorlog verlangen, maar soms moeten we onze bereidheid tonen om de wapens op te nemen om de vrede te bewaren, om vijanden die ons naar het leven staan tot andere gedachten te brengen. Het belangrijkste dat wij in onze tijd thuis, in ons persoonlijk leven kunnen doen is bidden om wijsheid van God voor onze leiders, bidden voor de veiligheid van onze militairen, voor een spoedige oplossing van het conflict en voor een minimaal aantal slachtoffers – aan beide zijden.

Thom van der Woude
Krijgsmachtaalmoezenier

Elke medewerker minstens één keer in zijn/haar loopbaan in de MC!

Al jaren zien wij dat zich net genoeg (soms ook net te weinig) medewerkers zich kandidaat stellen voor de medezeggenschapscommissie (MC) bij de eenheid. Het aantal MC-leden voor een eenheid wordt bepaald door het aantal medewerkers dat er werkt (inclusief vacatures). Voor elke eenheid is op grond daarvan een minimum aantal en maximum aantal MC-zetels bepaald.

MC-verkiezingen worden alleen daadwerkelijk gehouden als het aantal kandidaten dat zich aangemeld heeft hoger is dan het maximum aantal MC-zetels dat een eenheid heeft.

Al jaren worden maar enkele verkiezingen echt gehouden. Meestal blijft het aantal kandidaten steken tussen het minimum en het maximum aantal MC-leden voor die eenheid.

Minder dan of net zoveel kandidaten als zetels

Je zou zeggen dat het toch fijn is als er geen verkiezingen gehouden hoeven worden? Dan hoeft de verkiezingscommissie niet het werk voor de verkiezingen doen. Ze kan dan gelijk aan de medewerkers bij de eenheid en de indieners van kandidatenlijsten melden wie er in de MC zitten. Verder kunnen alle kandidaten die zich aangemeld hebben aan de slag als MC-lid. Als er meer kandidaten zijn, zullen kandidaten niet gekozen worden en dat is voor die medewerkers een tegenvaller.

Dit zijn redenen waarom het voordelig lijkt te zijn als zich niet meer kandidaten verkiesbaar gesteld hebben dan het maximum aantal MC-zetels. Waarom is het dan toch jammer dat er niet meer kandidaten zijn?

Het is jammer vanwege het ontbreken van reserveleden. Hebben zich wel meer kandidaten aangemeld dan het maximum aantal zetels, dan komen de kandidaten die niet gekozen zijn op een reservelijst te staan. In de situatie dat een MC-lid stopt met zijn/haar werk of tijdelijk niet beschikbaar is voor de MC door bijvoorbeeld: overplaatsing, uitzending, eigen keuze enz., kan een kandidaat die op de reservelijst staat, invallen. Voorwaarde is dat alleen een kandidaat van dezelfde kandidatenlijst als degene die niet meer beschikbaar is de opgeval- len zetel mag invullen. Is de afwezigheid tijdelijk vanwege uitzending dan mag ook een ander de tijdelijke open plek invullen.

Bij het ontbreken van reserve kandidaat/kandidaten, moeten de zittende MC-leden voor de

opgeval- len plaats tussentijdse verkiezingen houden. Dat kost tijd en die tijd had ook aan andere MC-zaken besteed kunnen worden, misschien wel aan een dringende zaak die ook veel tijd vergt zoals een reorganisatietraject.

Mikken op maximaal gevulde MC en reservekandidaten

Het komt ook voor dat zich minder kandidaten melden dan het maximum aantal zetels van de MC. Alle kandidaten komen dan in de MC en moeten hetzelfde werk doen met minder mensen dan wanneer de MC wel maximaal gevuld zou zijn. De verdeling van de werklast is een reden om te mikken op het verkrijgen van het maximum aantal toegestane MC-leden voor de eenheid. Reservekandidaten zijn heel welkom om een vertrokken lid te vervangen of lid te worden van een werkgroep van de MC die ervoor zorgt dat het MC-werk over meer mensen wordt verdeeld. De kandidaten die niet gekozen worden, hebben door hun kandidatuur al aangegeven dat ze MC-werk willen gaan doen en zullen naar verwachting dan ook 'ja' zeggen tegen het plaatsnemen in een werkgroep van de MC. MC's kunnen werkgroepen hebben die zich bezighouden met veiligheid en gezondheid op de eenheid, met de voorbereiding van vergaderingen, met het contact met de achterban (de medewerkers bij de eenheid) en het opstellen en verspreiden van informatie, een reorganisatie bij de eenheid enz.

Waarom zou iedereen een tijdje MC-lid moeten zijn?

Als iedereen een keer in de MC zou willen meedoen, levert dat veel

meer kandidaten op voor de MC-verkiezingen. De MC's hebben dan altijd genoeg mensen om het werk onder te verdelen en hoeven geen tussentijdse verkiezingen meer te houden voor opengevallen plaatsen. Er zijn immers altijd reservekandidaten om die plaatsen op te vullen.

Daarnaast weet iedere medewerker die ooit MC-lid/werkgroep lid is geweest wat de MC doet en ook wat de MC voor de medewerkers kan betekenen. De MC krijgt daardoor meer informatie, wordt meer gesteund door de achterban en heeft een nog betere positie ten opzichte van het HDE.

Dat is het voordeel voor iedereen als een MC goed functioneert. Maar wat is het voordeel voor het MC-lid dat het MC-werk opknapt? Welk voordeel heeft dit lid van zijn/haar werkzaamheden? Een belangrijk voordeel is dat een MC-lid/werkgroep lid leert van het MC-werk en de ervaring dat de medezeggenschap invloed kan uitoefenen op veel zaken die bij de eenheid spelen.

Invloed MC op tal van zaken

De MC bij de eenheid praat en beslist mee met het Hoofd Dienst eenheid (HDE) over de reorganisatie van de eenheid, de roosters, de veiligheid en gezondheid bij de eenheid, de eenmalige beloningen, de werkwijze bij de eenheid, financiën, de informatievoorziening met ook daarbij de planning van zaken en nog meer.

MC-activiteiten en scholing in werktijd

Als een kandidaat na de MC-verkiezingen ook inderdaad in de MC komt, heeft deze met zijn/haar werk voor de MC invloed op het reilen en zeilen bij de eenheid. De inzet voor de MC kost tijd. Het is goed te weten dat de uren die aan medezeggenschapswerk worden besteed tot de werkuren worden gerekend. Het MC-werk hoeft dus niet in de vrije tijd te worden gedaan. Datzelfde geldt voor de personen die als werkgroep lid activiteiten uitvoeren voor de MC. Werkzaamheden voor de MC zijn werkuren.

Ook de trainingen die MC-leden/werkgroep leden voor het MC-werk kunnen volgen gelden als werktijd.

Persoonlijke ontwikkeling tijdens lidmaatschap MC

De trainingen zijn goed voor de medezeggenschap en voor de persoonlijke ontwikkeling van de cursist.

MC-cursussen die aangeboden worden, zijn verdeeld in thematrainingen voor individuele MC-/werkgroep leden en trainingen voor de MC als geheel:

Thematrainingen voor MC/werkgroep leden apart (ook toegankelijk voor een aantal leden samen, behalve de e-module) over het Besluit Medezeggenschap Defensie, een basiscursus; van discussie naar dialoog; krachtig argumenteren; onderhandelen; presenteren doe je zo!; samen een reorganisatie in goede banen leiden; aan de slag met Arbo en RI&E; medezeggenschap en vakbonden; actief meedenken over arbeidstijden; notuleren. Leer een verslag te maken van een vergadering; voor voorzitters en secretarissen 1 (organiseren en structureren), 2 (sturen en samenwerken als MC-team) en 3: coachen op ontwikkeling.

Verder worden ook **maatwerktrainingen voor de hele MC** aangeboden.

De maatwerktrainingen worden opgebouwd uit stukjes van de thematrainingen.

Ook persoonlijke ontwikkeling door overleg met HDE

Door een aantal van deze trainingen te volgen en daarover met elkaar te praten in de MC/werkgroep ontwikkelt het MC-/werkgroep lid zich. Door het overleg met het hoofd dienst eenheid (HDE) over de verschillende onderwerpen leert het MC-/werkgroep lid ook waar het HDE mee bezig is, wat de uitdagingen zijn die het HDE het hoofd moet bieden en hoe HDE en MC samen een goede, fijne werkwijze bij de eenheid kunnen afspreken die passend is voor de taken en voor de medewerkers.

Dit alles is winst voor de medewerkers, voor het HDE en voor het MC-lid (persoonlijke groei die ook buiten de MC te gebruiken is).

Wij raden dan ook alle medewerkers aan om minimaal 1x in hun loopbaan bij Defensie mee te doen met de MC, als MC-lid of werkgroep lid. (Als u niet gekozen wordt bij de verkiezingen, probeer het dan een volgende keer nog eens)

Wilt u meer weten over medezeggenschap neem contact met ons op.

Overzicht MC-verkiezingen

Defensie-onderdeel	Eenheid	Verkiezingen	Opgeven vóór
CZSK	Zr.Ms. Evertsen	11 maart	Gesloten
CLAS	CIS Bn 1GNC	18 – 19 maart	Gesloten
CZSK	AML (Afdeling Maritieme Logistiek)	14 april	Gesloten
CZSK	AMT (Afdeling Maritieme Techniek)	14 april	Gesloten
DOSCO	DCIOD	14, 15 en 16 april	Gesloten
DOSCO	I&C	29 april	1 april
CLSK	ACC	1 mei	24 maart
CZSK	VBHKAZ	5 mei	17 maart
DOSCO	Mediacentrum Defensie	6 mei	25 maart
BS	DCC (Defensie Cyber Commando)	7 mei	26 maart
CLSK	DHC	8 mei	24 maart
CZSK	AMI (Afdeling Maritieme Instandhouding)	12 – 23 mei	24 maart
BS	Directie Bestuursondersteuning en Advies (in oprichting)	13 mei	1 april
CLSK	MLA	14 mei	2 april

Defensie en de urgentie van klimaatinformatie

Het huidige probleem: Het klimaat verandert. Extreme weersomstandigheden, zoals hittegolven, droogte en overstromingen, nemen toe en brengen een toenemend gevaar met zich mee voor zowel het leven van mensen als de natuur.

Deze ontwikkelingen, veroorzaakt door klimaatverandering, hebben ook een aanzienlijke impact op Defensie. Operaties krijgen te maken met steeds extremere weersomstandigheden, zoals zandstormen die operaties bemoeilijken en overstromingen en tyfoons die zorgen voor logistieke en humanitaire uitdagingen. Daarnaast kan de schaarste van hulpbronnen als water leiden tot honger, lokale en geopolitieke conflicten en ontheemding.

Binnen Defensie worden in toenemende mate kennis en inzichten verkregen over de toekomstige impact van klimaatverandering op militaire operaties, maar in de praktijk bereikt deze informatie niet altijd de juiste Defensie-mensen.

De aandacht is vaak gericht op acute dreigingen, zoals militaire conflicten en cyberaanvallen, waardoor lange termijn problemen zoals klimaatverandering minder prioriteit krijgen. Zo wordt er gehamerd op het belang van voorbereiding op huidige conflicten of de kans op conflicten in de nabije toekomst (Oekraïne, de Krim, Syrië, handelsoorlog Verenigde Staten en China). In eerste instantie is dit logisch: pas wanneer acute dreigingen onder controle zijn, ontstaat er ruimte om naar lange termijn risico's te kijken. Bij de voorbereidingen en waarschuwingen van Defensie

wordt echter te weinig aandacht besteed aan de rol van klimaatverandering in het ontstaan van conflicten en de mogelijke invloed ervan op toekomstige conflicten.

Het feit dat lange termijn problematiek vaak weinig aandacht en prioriteit krijgt, komt niet door een gebrek aan informatie. De rapporten van het *Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)* van de Verenigde Naties worden steeds urgenter. Daarnaast benadrukken, bijvoorbeeld, de *Global Risk Reports van het World Economic Forum (WEF)* al geruime tijd dat klimaatgerelateerde risico's tot de meest waarschijnlijke en impactvolle bedreigingen voor onze veiligheid behoren.

Intern Defensie wordt er wel degelijk onderzoek gedaan naar klimaatveiligheid. Zo heeft bijvoorbeeld oud-commandant der strijdkrachten Tom Middendorp aandacht gegeven aan de invloed van klimaatverandering op de veiligheid in de wereld, en dus ook de impact daarvan op Defensie. Daarnaast werkt KC OTCLOG actief aan verder onderzoek rondom klimaatveiligheid.

Waarom blijft de beleidsvorming rondom klimaatverandering binnen Defensie dan achter? Ik denk dat dit voornamelijk door twee redenen komt. Ten eerste, heerst er nog een gebrek aan bewustwording. Men erkent nog onvoldoende dat klimaatverandering de operationele capaciteit en veiligheid rechtstreeks beïnvloedt. Hoewel er in veel defensiestukken wordt benadrukt dat 'dreigingen ver weg lijken, maar eigenlijk dichtbij zijn', wordt daar de link met klimaatverandering nauwelijks gelegd. Zo wordt in de defensievisie 2035 van 64 pagina's het woord 'klimaat' slechts 7 keer genoemd en maar één keer met

een concreet voorbeeld over de impact daarvan op Defensie. Ten tweede worden data of rapporten vaak niet vertaald naar bruikbare inzichten voor beleidsmakers, militairen en strategen of bereikt die informatie überhaupt niet de mensen voor wie het bestemd is.

Wat moet er veranderen? Er moet meer bewustzijn worden gecreëerd: klimaatverandering en de daarbij behorende consequenties moeten gezien worden als een directe dreiging: niet als een 'externe' kwestie. In toekomstige defensiestukken moet een duidelijke brug worden geslagen tussen conflicten en klimaatverandering, waarbij het laatstgenoemde wordt erkend als een belangrijke factor in de oorzakenanalyse. Bovendien moet de bestaande kennis worden vertaald naar concrete actiepunten voor zowel beleidsmakers als officieren. Het is essentieel om in kaart te brengen waar zij in hun werk met klimaatverandering worden geconfronteerd en op welke wijze zij zich hierop effectief kunnen voorbereiden. Belangrijk hierin is ook een betere samenwerking en kennisdeling waarbij externe experts, wetenschappers en andere ministeries meer worden betrokken bij de klimaatstrategie van Defensie. Dit kan leiden tot een breder perspectief en de ontwikkeling van concrete, innovatieve maatregelen om klimaatgerelateerde veiligheidsuitdagingen beter het hoofd te bieden.

Heleen Lok
Opleidings- en
Trainingscentrum
Logistiek (OTCLog)
Koninklijke
Landmacht.

Bonden en Defensie spreken verdere onderhandelingen af

De rechtszaak die de Samenwerkende Centrales van Overheidspersoneel (SCO-Def), waarbij de ACOM middels de CCOOP is aangesloten, hebben aangespannen tegen het ministerie van Defensie, werd op 12 februari jl., behandeld.

De zaak betreft de toepassing van de EU-richtlijn transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden, die op 1 augustus 2022 in werking trad. Een belangrijk discussiepunt was de restitutieverplichting van opleidingskosten bij Defensie, oftewel het terugvorderen van kosten voor verplicht gestelde opleidingen.

De richtlijn stelt in beginsel dat werkgevers geen opleidingskosten mogen terugvorderen voor opleidingen die verplicht zijn gesteld. Defensie hanteerde echter al lang vóór de invoering van deze richtlijn een beleid waarbij opleidingskosten onder bepaalde voorwaarden wél teruggevorderd konden worden. Dit kan bijvoorbeeld als iemand wordt ontheven uit de opleiding, ontheven uit de functie waarvoor de opleiding is gevolgd of in specifieke ontslagsituaties. Defensie vond daarom dat nieuw overleg over afwijkingen van de richtlijn niet nodig was.

De SCO-Def waren het hier niet mee eens en stelden zich op het standpunt dat de invoering van de richtlijn wél overleg over afwijkende bepalingen vereist. Omdat de sociale partners hierover geen overeenstemming bereikten, is de zaak aan de rechter voorgelegd.

Overeenstemming over overlegtraject

Op de zitting van 12 februari heeft de rechtbank de verschillende standpunten geïnventariseerd en onderzocht of er ruimte was voor overleg tussen de SCO-Def en Defensie. Dit bleek het geval. Beide partijen hebben ter zitting een overeenkomst gesloten, waarin is vastgelegd dat zij met elkaar in overleg gaan over de restitutieverplichting van opleidingen.

Deze overeenkomst betreft specifiek de restitutieverplichting. Partijen hebben afgesproken dat er gedurende een periode van vijf maanden, gerekend vanaf de rechtszaak van 12 februari, in goed overleg gesproken zal worden om tot (nadere) afspraken over de restitutieverplichting van opleidingen te komen.

Binnen twee maanden, dus uiterlijk 12 april, zal Defensie een inventarisatelijst delen met de centrales waarin de opleiding die voor een restitutieverplichting in aanmerking komen, zijn opgenomen. Indien partijen hierover overeenstemming bereiken, zullen (voormalig) Defensiemedewerkers die bezwaar hebben gemaakt tegen de na 1 augustus 2022 opgelegde restitutieverplichting, ook een beroep kunnen doen op de gemaakte afspraken. De eventuele uitbreiding van deze groep (voormalig) Defensiemedewerkers is een onderwerp dat in het overleg tussen de SCO-Def en Defensie verder zal worden besproken.

Daarnaast is afgesproken dat deze procedure, het verdere verloop van de rechtszaak, voor de duur van vijf maanden wordt aangehouden. Indien partijen binnen deze termijn geen overeenstemming bereiken, verzoeken zij de rechtbank om de gelegenheid te krijgen in deze procedure te re- en dupliceren. Dit

betekent dat beide partijen schriftelijk opnieuw kunnen reageren op elkaars argumenten: eerst dient de eisende partij (SCO-Def) een nieuwe schriftelijke reactie in (repliek), waarna de gedaagde partij (Defensie) hierop kan reageren (dupliek). Dit stelt de rechtbank dan in staat om een goed afgewogen oordeel te vormen over het geschil.

Gedurende de genoemde periode van overleg zullen partijen gezamenlijk de Centrale Raad van Beroep verzoeken om de daar reeds lopende procedures van bezwaarschriften aan te houden.

Duidelijke en eerlijke regeling

Voor het (voormalig) Defensiepersoneel is het belangrijk dat er duidelijkheid komt over de terugbetalingsverplichting van een opleiding. In de huidige regelgeving is het opgenomen als een zogenoemde kan-bepaling. Dit betekent dat Defensie opleidingskosten kan terugvorderen bijvoorbeeld in het geval dat een militair vroegtijdig stopt met de opleiding. Defensie heeft dan de mogelijkheid om terugvordering te eisen, maar hoeft het niet per se te doen. We zien echter in de praktijk dat deze kan-bepaling vaak niet wordt getoetst en er hoge terugbetalingsverplichtingen worden opgelegd.

De ACOM zal zich in het overleg sterk maken voor de rechtspositie van medewerkers en streven naar een duidelijke en eerlijke regeling omtrent de terugbetaling van opleidingskosten die in lijn is met de wet implementatie EU-richtlijn transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden.

Bent u lid van de ACOM en heeft u vragen over deze kwestie? Neem dan contact met ons op via info@acom.nl. Uw input is belangrijk in dit proces.

Een belangrijke stap vooruit, maar ACOM zal nadere punten inbrengen

Defensie heeft een nieuw voorstel gepresenteerd om reservisten alsnog in aanmerking te laten komen voor het duurzaamheidsbudget. Dit is een belangrijke ontwikkeling, aangezien reservisten in de oorspronkelijke regeling buiten de boot vielen.

De ACOM heeft zich in de afgelopen periode sterk gemaakt om deze groep alsnog toegang te geven tot de regeling. De bond ziet in het voorstel van Defensie een goede opening om ook voor reservisten invulling te geven aan het duurzaamheidsbudget. Toch zal de ACOM bij behandeling van dit onderwerp in de Werkgroep Algemene Financiële Rechtspositie (WG AFR) nog nadere punten inbrengen.

Achtergrond van het duurzaamheidsbudget

Defensie stelt in haar voorstel dat in het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2024 is afgesproken dat medewerkers in 2024, eenmalig de gelegenheid krijgen om maximaal €1.000 te investeren in materiële verduurzaming van de eigen (huur)woning. Defensie erkent nu echter de belangrijke rol die reservisten spelen binnen de krijgsmacht en stelt daarom voor om hen in 2025 alsnog toegang te geven tot het duurzaamheidsbudget.

Voorwaarden van de regeling voor reservisten

Defensie stelt nu voor dat reservisten die tussen 1 januari 2024 en 1 januari 2025 daadwerkelijk in dienst zijn opgeroepen en aanspraak hadden op bezoldiging, een declaratie naar rato van de gewerkte uren kunnen indienen. Dit betekent dat hoe meer uren een reservist in deze periode heeft gewerkt, hoe hoger de vergoeding voor verduurzaming kan zijn. Dit moet volgens Defensie zorgen voor een eerlijke en uitlegbare verdeling van de middelen. Belangrijk is dat reservisten die in 2024 onder een andere aanstelling al recht hadden op het duurzaamheidsbudget, in 2025 geen nieuwe aanspraak krijgen. Dit geldt bijvoorbeeld voor medewerkers die eerder als burgerambtenaar of beroepsmilitair werkzaam waren en vervolgens als reservist

verbonden blijven aan Defensie.

Uitvoering en implementatie

Defensie geeft in haar voorstel aan dat de regeling in het tweede kwartaal van 2025 kan worden geactiveerd. Vanaf dat moment kunnen reservisten dan een declaratie indienen. Het ministerie stelt voor om facturen die een factuurdatum hebben tussen 1 januari 2025 en 1 december 2025 voor de regeling in aanmerking te laten komen. Hiermee sluit de regeling volgens het gedane voorstel dan grotendeels aan bij die van het overige Defensiepersoneel.

ACOM ziet kansen, maar zal nadere punten inbrengen

De ACOM is positief over deze eerste stap richting een meer gelijkwaardige behandeling van reservisten onder de arbeidsvoorwaarden van Defensie. Dat reservisten nu alsnog in aanmerking komen voor het duurzaamheidsbudget is een belangrijk resultaat. Tegelijkertijd ziet de ACOM nog ruimte voor verbetering. De bond zal bij de behandeling van het voorstel van Defensie in de WG AFR aanvullende punten inbrengen om de regeling verder te verfijnen en te zorgen voor een zo eerlijk mogelijke uitvoering.

Mocht u als lid vragen hebben over het voorstel of input willen leveren aan de ACOM, dan kunt u contact opnemen via info@acom.nl.

Cafetarieregeling 2024

Sociale partners spreken af dat de vakbondscontributie voor het jaar 2024 wordt toegevoegd als bestedingsdoel aan de Cafetarieregeling 2024. Sociale partners voegen in dit akkoord de uitruil voor een accu of andere onderdelen voor een elektrische fiets toe als bestedingsdoel in deze regeling. Daarnaast spreken zij af dat iedere medewerker in 2024 eenmalig de gelegenheid krijgt om een duurzaamheidsbudget van € 1.000 te investeren in materiële verduurzaming van de eigen (huur)woning. Dit bedrag kan ook worden aangewend voor een fiets of een computer. Dit is een nieuwe bestedingsmogelijkheid naast de fiets- en pc-regeling en wordt gerealiseerd door middel van een declaratie. Gelijktijdig gebruik van de huidige fiets- en pc-regeling en duurzaamheidsbudget naast elkaar is mogelijk. Het combineren van de regelingen voor de aanschaf voor één product is mogelijk indien eerst gebruik wordt gemaakt van de uitruilmogelijkheid.

Veteranenombudsman: 'Behandeling veteranen met letselschade ronduit onbehoorlijk'

Veteranen met letselschade die schadevergoeding aanvragen worden nog altijd "ronduit onbehoorlijk behandeld". Dit concludeert de Veteranenombudsman (Vo), Reinier van Zutphen, in een onlangs gepubliceerd vervolgonderzoek¹ naar de uitvoering door Defensie van de Regeling Volledige Schadevergoeding (RVS)².

De Veteranenombudsman besloot tot dit vervolgonderzoek na "aanhoudende klachten". Daaruit bleek dat "eerdere aanbevelingen" van de Vo, "onvoldoende zijn opgevolgd"; "toezeggingen van Defensie" ten spijt. In een tegelijkertijd uitgevoerd separaat onderzoek, in samenwerking met de Vo, hield de Algemene Rekenkamer, de RVS inzake "uitvoering en dienstverlening" tegen het licht³.

Stress, wantrouwen en cynisme

In zijn eerste onderzoek stelde de ombudsman vast dat Defensie geruime tijd nodig heeft om schadeaanvragen van veteranen te behandelen. De ingewikkelde, ondoorzichtige aanvraag werd ervaren als belastend en stressvol. Soortgelijke conclusies trok de Auditdienst Rijk (ADR) in 2022⁴. Ten opzichte van 2021 en 2022 lijkt het beeld twee jaar later nauwelijks veranderd.

Defensie verzekert dat haar streven is RSV-aanvragen binnen

twee jaar af te wikkelen. Uit het evaluatieonderzoek van de ADR blijkt evenwel dat "60% van de RVS-aanvragen langer dan 2 jaar in behandeling is bij Defensie. Een duur van 5 jaar komt met enige regelmaat voor, en er zijn uitschieters naar 8 jaar." Met alle stress en andere mentale belasting van dien voor de veteranen die zich doorgaans al in een kwetsbare positie bevinden als gevolg van een posttraumatische stressstoornis (PTSS). "Tussen de 80% en 90% van de veteranen die de RVS aanvragen, kampt met psychische problemen. Dit maakt het lezen van brieven en formulieren vaak lastig, geven zij zelf aan", blijkt uit het onderzoek van de Rekenkamer. Betrokkenen worden onvoldoende geïnformeerd over (voortgang in) de afhandeling van hun aanvraag. Dat zorgt, behalve voor groeiende onzekerheid, ook "voor wantrouwen, wat vervolgens weer in de weg kan staan van een vlotte en transparante afhandeling van de letselschadeclaim", stelt de Veteranenombudsman vast. De slepende afwikkeling van de schadeaanvragen leidt bovendien ook tot veel cynisme bij de betrokken veteranen. "Mijn vergoeding heb ik in mijn dromen al uitgegeven aan het weer oppakken van ons leven en gelukkig zijn. Het lijkt erop dat Defensie ons daarin tegenhoudt. Het zou fijn zijn om dit hoofdstuk af te

kunnen sluiten na deze jarenlange voortslepende zaak", aldus een veteraan.

Opnieuw 'bedroevende' conclusies

In zijn vervolgonderzoek spreekt de ombudsman van conclusies die "opnieuw bedroevend" zijn. Nog altijd staan belangenbehartigers en Defensie "naar elkaar (te) wijzen en tegenover elkaar (te) staan. Terwijl samenwerking de belangen van de veteranen ten goede zou komen. Zowel Defensie als de belangenbehartiger(s) van de veteraan, veelal letselschadeadvocaten, "nemen onvoldoende verantwoordelijkheid voor hun eigen handelen."

Dat Defensie haar zaken nog altijd niet geheel op orde heeft, blijkt uit de "niet opgeloste systeemproblemen". Hierdoor kunnen dossiers niet digitaal aan de veteranen en hun belangenbehartigers worden aangeleverd. "In wezen is dit rapport een herhaling van het rapport van vier jaar geleden. Defensie en de belangenbehartigers moeten echt aan de slag met de aanbevelingen. De procedures moeten korter en duidelijker. Iedereen weet wat er moet gebeuren. Ik zou zeggen doe dat dan ook." Van Zutphen constateert dan ook dat "Defensie onvoldoende urgentie voelt om naar oplossingen te zoeken voor de veteraan."

¹ 'Tijdig, transparant en toegewijd. Een vervolgonderzoek naar de behandeling van letselschadeclaims van veteranen'. Rapportnummer: 2025/001, 11 februari 2025.

Het eerste onderzoek van de Vo stamt uit januari 2021. Zie: 'Een onderzoek naar de behandelingsduur van verzoeken om volledige schadevergoeding bij het Ministerie van Defensie'. <https://tinyurl.com/4ra7ch6e>

² De Regeling Volledige Schadevergoeding is bedoeld "om schade van veteranen te vergoeden die het gevolg is van hun uitzending. Het budget voor RVS-vergoedingen is niet gemaximeerd. In 2024 is € 107 miljoen uitgegeven." (Bron: Algemene Rekenkamer).

³ 'Focus op schadevergoedingen voor veteranen', 2025. <https://tinyurl.com/3up3a4fe>

⁴ Evaluatie Regeling Volledige Schadevergoeding - De ervaring van betrokkenen. Rapport 24-02-2022. <https://tinyurl.com/5n7vkeu4>

Het schort aan de communicatie met de veteraan, zowel van de kant van Defensie als van de belangenbehartigers. Het blijft bij mondelinge toezeggingen vanuit beide partijen dat hun communicatiewijze meer toegesneden wordt op de behoeften van de veteraan. Men geeft echter niet helder aan hoe de toegezegde verbetering zal worden geconcretiseerd. Suggesties voor verbeteringen stuiten op belemmeringen van de ene of de andere partij.

Structureel tekort juridisch personeel

Uit het parallelle onderzoek van de Algemene Rekenkamer komt verder naar voren dat Defensie kampt met "een structureel tekort aan juridisch personeel. (-) Volgens de letselschadeadvocaten van het ministerie gaat dit ten koste van de dienstverlening aan veteranen, bijvoorbeeld in de vorm van persoonlijk contact." Ook ontbreekt het aan een hulpsysteem om de schadeaanvragen bij te houden. Alle stappen in het afwikkelingsproces worden handmatig vastgelegd. Dat is arbeidsintensief en werkt fouten in de hand.

Tijdsintensief is ook de eventuele inzet van externe deskundigen: medische adviseurs (70% van de gevallen) of arbeidsdeskundige (in 10% van de gevallen ingeschakeld door het ministerie).

De AR geeft wel aan door de aard van zijn onderzoek en de onderlinge verschillen bij de aanvragen "geen specifieke oplossingen (te kunnen) aanreiken hoe een RVS-aanvraag sneller kan." Advies inwinnen is vaak, hoe vertragend ook, noodzakelijk om de aanvrager en Defensie op een lijn te brengen. "Hetzelfde geldt voor RVS-aanvragen waar achteraf nog

aanpassingen nodig blijken waardoor de aanvraag langer duurt. Ook die zijn soms nodig, bijvoorbeeld als de rekenrente tijdens de berekening van de schade wijzigt."

Defensie is voornemens het stelsel van uitkeringen voor veteranen waar de RVS deel van uitmaakt, aan te passen en het huidige stelsel om te dopen tot 'Herziening van het Voorzieningen en Uitkeringenstelsel (HVUS). Met de HVUS beoogt de minister van Defensie veteranen "beter te helpen in hun dagelijkse leven en werk." Het nieuwe stelsel moet "maatwerk bieden en menselijk zijn". Bovendien moet er mee worden voorkomen dat "veteranen en organisaties die de regels uitvoeren tegenstanders worden van elkaar".

Ook de Veteranenombudsman is positief en ziet onder meer als lichtpunt dat de HVUS zou kunnen bijdragen aan vermindering van het aantal keuringen voor veteranen.

Aanbevelingen Veteranenombudsman

Het vervolgonderzoek van de ombudsman leidt tot de volgende aanbevelingen:

- Zorg dat bij de start van een RVS-procedure duidelijk is wat het perspectief van de betrokken veteraan is. Maak op basis daarvan afspraken met elkaar hoe stress en belasting tijdens de procedure zoveel mogelijk kan worden voorkomen;
- Handel bij iedere stap in de procedure tijdig en transparant en stem de communicatie en gekozen aanpak af op de behoeften van de betreffende veteraan;
- Werk samen en maak structurele werkafspraken om in de huidige RVS-procedure én in de toekomstige procedure de communicatie te verbeteren en de behandelingsduur van letselschadeclaims te verkorten.

Volgens Reinier van Zutphen moeten de betrokken partijen nu echt in de benen komen en actie ondernemen in het belang van de veteranen. Een behoorlijke uitvoering van de RVS-procedure is voor hen vaak van vitaal belang. "Het ministerie van Defensie en de belangenbehartigers moeten met tijdig en transparant handelen

laten zien dat de behoeften van de veteranen centraal staan. Dat betekent dat alle partijen met elkaar moeten samenwerken en zich met toewijding moeten inspannen om de RVS-procedure zo min mogelijk belastend en stressvol te laten zijn voor de veteranen", drukt de Veteranenombudsman de *stakeholders* op het hart.

Veteranenombudsman Reinier van Zutphen

Defensie 'gaat aan de slag'

In zijn reactie op het onderzoeksrapport, de bevindingen en conclusies van de Algemene Rekenkamer, schrijft de minister van Defensie Ruben Brekelmans, dat hij zich kan vinden in de bevindingen en conclusies uit het onderzoek. Hij realiseert zich dat "de afhandelingsduur van een RVS-aanvraag in veel zaken als te lang en belastend wordt ervaren. Ook omdat de RVS-procedure niet op zichzelf staat, maar plaatsvindt na een veelal lang traject van medische behandelingen en keuringen. Mede daarom wil ik het stelsel van uitkeringen en voorzieningen voor veteranen en dienstslachtoffers optimaliseren. In de gesprekken die ik daartoe voer met de centrales van overheidspersoneel zal ik uw bevindingen meenemen. Uw rapport biedt een belangrijk aanvullend extern perspectief op de huidige uitvoeringspraktijk."

Defensie werkt inmiddels aan verbetering van de communicatie met de veteraan door middel van "infographics, een animatiefilm en worden de gehanteerde *formats* herschreven op taalniveau B1." Gewerkt wordt ook aan reorganisatie van de afdeling letselschadeclaims van het departement om te komen tot de gewenste en noodzakelijke uitbreiding. Ook de digitalisering van een zaakvolgsysteem heeft de volle aandacht. "De eerste stappen om tot een nieuw systeem te komen, zijn inmiddels in gang gezet", laat de minister van Defensie weten.

Zonder *peace mindset* ontspoort de *warrior mindset*

In het decembernummer van **STERKER!**, het personeelsblad van defensie, stond een groot artikel over de *warrior mindset*. Met het oog op hoofdtak 1 zouden militairen en burgers zich een 'krijgersmentaliteit' eigen moeten maken. We moeten beter voorbereid zijn op een conflict en een *mindset* ontwikkelen die gericht is op 'vertrouwen, flexibiliteit en gevechtsbereidheid'.

Erik Sengers

Pieter Vos

Het onderdeel moraal en ethiek komt er in het artikel bekaaid van af. Voor krijgsmachtadjutant Veraart is bij de *warrior mentality* 'de verbondenheid met je buddy en je team doorslaggevend'. Overste Cremers van de NLDA zegt dat het erom gaat dat mensen 'het eigen belang en dat van de naaste even parkeren om bij te dragen aan het hogere doel van de organisatie'. Zijn NLDA-collega Molendijk zegt dat emotie en ratio bij het optreden als krijger niet uitgeschakeld moeten worden zodat normvervaging geen kans heeft. Als dat het enige is dan hebben we er als christenen nog wel wat meer over te zeggen. Want bij dit

soort termen geldt ook voor militairen het woord uit het Evangelie: wat baat het een mens als hij de wereld wint maar schade lijdt aan zijn ziel? (Marcus 8: 36-37).

We onderschrijven dat de Nederlandse krijgsmacht zich moet voorbereiden op inzet in het kader van 'hoofdtak 1': het verdedigen van het eigen grondgebied en dat van bondgenoten. De ernst daarvan dringt de afgelopen weken alleen maar dieper tot ons door. De Verenigde Staten lijken niet langer garant te willen staan voor de veiligheid van Europa, in ieder geval niet op de manier waarop ze dit in de afgelopen tachtig jaar hebben gedaan. De 'vrede' die in Oekraïne wordt afgedwongen lijkt bepaald geen garantie dat er in de toekomst niet opnieuw een oorlog in het oostelijk deel van Europa kan uitbreken. De kans is reëel dat Europese landen zoals Nederland er dan direct bij betrokken raken. Europese krijgsmachten staan voor de enorme opgave om de veiligheid en vrede in Europa te waarborgen en moeten erop voorbereid zijn daarvoor in een grootschalig conflict te strijden. We begrijpen heel goed dat daarvoor een andere *mindset* nodig is dan die past bij inzet in vredesmissies. De vraag is echter welke *mindset*?

Voor zover de '*warrior mindset*' of '*warfighting mentality*' doelt op een andere militaire gerichtheid en manier van handelen die in deze nieuwe werkelijkheid nodig zijn, kunnen we dat meemaken. Als Nederland onverhoopt in een grootschalige oorlog terecht zou komen,

moeten militairen daarop voorbereid zijn. Maar inzetten op een vechtersmentaliteit is eenzijdig en ook riskant. Ten eerste is een *mindset* iets wat je niet zomaar aflegt, maar ook in andere aspecten van je leven met je meeneemt. Waar zadel je militairen mee op als je ze vooral vormt tot krijgers? We weten ondertussen genoeg over PTSS en *moral injury*. Ten tweede is het de vraag wat zo'n *mindset* betekent voor het gevecht. Een *warrior* gaat natuurlijk tot het uiterste door, maar weet hij ook de grenzen van zijn actie aan te houden en zich te houden aan wat moreel juist is en aan het humanitair oorlogsrecht? Als iets een *mindset* is geworden dan zet je de ratio uit. Ten derde is het de vraag wat zo'n *mindset* betekent voor hoe de tegenstander gezien wordt. Kan deze nog gezien worden als medemens? Waar blijven in deze *mindset* compassie, barmhartigheid, naastenliefde en respect voor de waardigheid van ieder mens?

Het aanbrengen en inoefenen van een mentaliteit is geen onschuldige zaak. Een mentaliteit wordt deel van je persoonlijkheid, van je karakter. Als de kern van je vorming als militair een 'vechtersmentaliteit' is, dan word je dus als persoon gevormd tot een vechter. De houdingen die daarbij horen zijn gericht op gevecht, strijd en oorlog. Deze *mindset* zul je meenemen in andere aspecten van je leven. Ook in je persoonlijke relaties, in je deelname aan het maatschappelijke leven of in een volgende baan zul je geneigd zijn terug te vallen op de houdingen die je hebt eigengemaakt. De houdingen die kenmerkend zijn voor de *warrior* passen echter

slecht bij die levensdomeinen. We weten dat menig veteraan er moeite mee heeft om in het gewone leven en in sociale verbanden weer goed een plek te vinden. Een eenzijdige nadruk op een vechtersmentaliteit zal dit alleen maar verergeren.

Bovendien staat de *warrior mindset* volgens ons voor een eenzijdige opvatting van wat een goede militair is. Als kenmerkend voor de *warrior* worden in het artikel genoemd: doorzettingsvermogen, moed, flexibiliteit, gevechtsbereidheid en op elkaar kunnen vertrouwen. Die houdingen zijn er in een krijgersmentaliteit allemaal op gericht om effectief te kunnen vechten. Weliswaar wordt opgemerkt dat militairen meer moeten kunnen dan goed schieten of vechten, maar dan worden vooral de verbondenheid met de buddy en de inzet voor het team genoemd en waarden als trouw en eer. Trouw, eer en moed zijn op zichzelf goede houdingen en worden niet voor niets vanouds beschouwd als deugden oftewel voortreffelijke eigenschappen van een goed militair. Maar deze kwaliteiten komen nu geheel in dienst te staan van een vechtersmentaliteit en bovendien ontbreken andere belangrijke kwaliteiten, zoals rechtvaardigheid en verstandigheid. Samen met moed en maat behoren deze kwaliteiten niet voor niets vanouds tot de vier kerndeugden die nodig zijn om goed te handelen.

Juist rechtvaardigheid en verstandigheid zijn de kwaliteiten die waarborgen dat gevechtsbereidheid (moed) en discipline (maat of beheersing) niet ontsporen. Rechtvaardigheid is de deugd die nodig is om het

morele gehalte van de militaire praktijk te borgen. Rechtvaardigheid maakt je gevoelig voor de waardigheid van alle mensen en is de houding waardoor je de rechten van de mensen met wie je in militaire operaties hebt te maken (burgers, tegenstanders), blijft respecteren. De deugd van de rechtvaardigheid is daarom cruciaal voor de militair en diens mindset. De militair is niet allereerst een krijger, maar dient recht en rechtvaardigheid, beschermt degenen van wie fundamentele rechten bedreigd worden en zet zich in voor vrede. Die mindset is ook in gevechtsomstandigheden nodig, om de humaniteit hoog te houden, zowel van jezelf als van de ander. Verstandigheid vervolgens is de deugd die borgt dat je de ratio niet uitschakelt, maar blijft nadenken. De verstandigheid of praktische wijsheid helpt je om concreet te bepalen welke (gevechts)handelingen in het licht van morele waarden en

doelen gerechtvaardigd zijn. Deze cruciale aspecten komen allemaal niet vanzelf mee in een *warrior mindset*. Daar is veel meer voor nodig.

De militair is volgens ons dus geen vechtmachine, maar staat juist in dienst van recht en vrede. Vanuit een christelijke visie die verder reikt dan het gevecht, en die wordt uitgedragen door de Protestantse en Rooms-Katholieke Geestelijke Verzorging, benadrukken we daarom de noodzaak van een *peace mindset*. Niet oorlog en vechten vormen het doel van de krijgsmacht, maar het bewaren van recht en vrede. Al kan het nodig zijn om daarvoor te vechten en oorlog te voeren en vergt dat een *warrior mindset*, militairen moeten daarbij gericht blijven op recht en vrede. Daarmee wordt een perspectief aangereikt dat zin geeft voorbij het gevecht en ruimte biedt aan verzoening en heling, solidariteit en vrede. Zonder die gerichtheid ontspoot de *warrior mindset*.

Pieter Vos is hoogleraar ethiek en geestelijke verzorging bij de krijgsmacht aan de Protestantse Theologische Universiteit in Utrecht

Erik Sengers is hoogleraar geestelijke verzorging in de krijgsmacht aan de Universiteit Tilburg en adviseur ethische aangelegenheden bij de ACOM

Want wat baat het een mens
de gehele wereld te winnen en
aan zijn ziel schade te lijden?

Marcus 8:36

Team Nederland kijkt terug op geslaagde Invictus (Winter-)Games 2025 in Vancouver

Team Nederland heeft de Invictus Games in Vancouver (acht tot en met zestien februari jl.) afgesloten met de winst van twee medailles. Sergeant-majoor Operationele Dienst Verbindingen (ODVB) bij de KM, Ingrid van Meel won zilver op het onderdeel skeleton: "Dat ik het hierom helemaal niet deed, maakt het des te leuker". Brons was er bij het indoor-roeien voor Lien Denneman, sinds 2014 "een trotse" transportlogistiekchauffeur bij de KLu.

Team Nederland Invictus Games en de Commandant der Strijdkrachten

'Invictus Games'¹, een initiatief van de Britse prins Harry (zelf Afghanistan-veteraan), is de pakkende noemer voor een internationaal sportevenement voor militairen die door of tijdens de dienst fysiek of mentaal gewond zijn geraakt.

Achttien (postactieve-)militairen² vormden deze keer 'Team Nederland', met als motto "Samen en niet alleen, voor elkaar en met elkaar," voor de zevende editie van de Invictus Games 2025 in Vancouver, Canada. Voor de eerste keer konden de sporters met een beperking, het ook tegen elkaar opnemen in wintersporten als alpineskiën en langlaufen.

Ambassadeurschap Invictus Games uitdragen

Landmacht-majoor Amber Wolvers was dit jaar (playing) teamcaptain, - de eerste vrouw die de leiding had van een Nederlands Invictus team.

Wolvers deed zelf mee in de categorie rolstoelbasketbal. De actieve veteraan (Afghanistan, Irak en Mali) heeft het, qua uitdagingen en tegenslagen, stevig voor de kiezen gekregen maar zich taai en weerbaar, "mijn warrior mindset" getoond. Aan al die tegenslagen en

malheur hield ze een "complexe PTSS" over, veroorzaakt door "meerdere gebeurtenissen". Trauma's als gevolg van structureel pesten en intimidatie, op uitzending, door commandanten, en seksueel misbruik, ook "binnen Defensie". Daar komt dan nog een raketaanslag bij in Afghanistan waarbij een dode en vijf gewonden vielen. "Ja, ik heb mijn portie wel gehad," vertrouwde ze een interviewer toe³. "Nu gaat het beter. Ik heb nog wel wat restklachten, maar ben niet meer de kluzenaar die ik was."

Meervoudig captain en manager van Team Nederland, Edwin de Wolf (zie AJ#06-21), haalde Wolvers, tot haar verbazing, bij het Invictus Games team. Onder meer uit haar ervaringen in en met de Invictus Games "doelgroep", put ze de sterke motivatie om "het ambassadeurschap (van de Invictus Games) uit te dragen bij actief dienende militairen."

Captain Team Nederland, Amber Wolvers, met teamleden

¹ De Invictus Games zijn in feite een offshoot, op internationaal niveau, van de al langer bestaande Amerikaanse Warrior Games. Een sportevenement voor 'wounded, injured and/or sick' (WIS) militairen, actief dienend of veteraan.

² Van de deelnemers zijn c.q. waren elf werkzaam bij de KL; vier KLu; twee KM en een KMar. Team Nederland kwam in alle onderdelen, uitgezonderd rolstoelrugby aan de meet.

³ Landmacht 01, 04 februari 2025: 'Ik ben weer gaan leven in plaats van overleven'.

Invictus-icoon Edwin de Wolf gelauwerd

Teammanager Edwin de Wolf is apetrots op zijn Invictus Team Nederland. Hij benadrukt nogmaals dat het niet om de prijzen gaat maar om "het behalen van persoonlijke doelstellingen." Het gaat in de eerste plaats om de prestatie, de zelfoverwinning, het verleggen van grenzen in weerwil van de fysieke of mentale beperking. Kortom: *'When the going get tough, the tough get going!'*

In dit opzicht zijn de prestaties van De Wolf zelf, exemplarisch. De Afghanistanveteraan (11 Luchtmobiele Brigade) deed drie keer mee aan de Invictus Games: Orlando (2016), Toronto (2017) en Sydney (2018). Daarnaast was hij staflid bij de spelen van Den Haag (2022), Düsseldorf (2023) en bij de laatste editie in Vancouver.

Staatssecretaris van Defensie Gijs Tuinman reisde naar Canada om de Nederlandse "Invictus-icoon" te lauweren met het Ereteken voor Verdienste in goud. De onderscheiding werd De Wolf toegekend "voor zijn niet aflatende inzet voor het Invictus Games-team."

De volgende editie van de Invictus Games (de achtste) wordt over twee jaar (2027) georganiseerd in Birmingham in het Verenigd Koninkrijk.

Omgaan met fysieke grenzen

Verbindelaar Ingrid van Meel leverde een 'duizelingwekkende' prestatie met haar zilveren medaille op de skeleton-baan in Whistler, waarbij snelheden van zo'n 100 km per uur geen uitzondering zijn. De KM-sergeant heeft een zware tijd achter de rug door de fysieke en mentale klappen als gevolg van borstkanker en de ingrijpende effecten van de behandeling daarvan. Het waren moeilijke jaren waarin ze met name moest leren omgaan met nieuwe fysieke begrenzingsen. Het ging haar dan ook voornamelijk om de ervaring van het meedoen aan de Invictus Games. Van Meel had, zegt ze, geen verwachtingen voor wat betreft eventueel winnen van een medaille. "Ik wilde gewoon ervaren hoe het was. Ik had totaal geen rekening gehouden met zilver. Dat maakt het des te leuker."

Bronzen medaillewinnares Lien Denneman kwam er in 2017 achter dat ze een "zeldzame, kwaadaardige" tumor in haar been had. Na de operatie in het Centraal Militair Hospitaal (CMH) volgde een revalidatietraject in het Militair Revalidatie Centrum (MRC) in Doorn. Daar kwam ze onder meer in contact met medewerkers die banden hadden met de Invictus Games en, kortgezegd, van het een kwam het ander. Denneman, in het verleden "topvoetballer", ging in Vancouver ook op de onderdelen biatlon en skeleton de strijd aan. Maar haar "passie is indoor-roeien" en daarin wilde ze "een leuke medaille halen". De ontleding was

dan ook groot bij de KLu-militair toen bleek dat ze na een uitermate spannend gevecht de derde podiumplek had binnengehaald. Lien Dennemans nieuwe stip aan de horizon is "een opleiding tot agogisch medewerker in de GGZ, om binnen Defensie mensen met PTSS te gaan helpen. Het voelt alsof het cirkeltje nu rond is: begonnen in de zorg, verder ontwikkeld als militair en nu komen beide ervaringen samen voor de volgende stap bij Defensie. Ik hoop dat ik zo mijn positieve kracht kan meegeven."

'Invictus-icoon' Edwin de Wolf krijgt het 'Ereteken voor Verdienste' opgespeld door staatssecretaris van Defensie, Gijs Tuinman

GV-PROGRAMMA OP BEUKBERGEN

1^E HALFJAAR 2025

<p>Ontmoet je Partner 2-daagse conferentie 8-9 mei 3-4 juli</p>	<p>Yoga Tweedaagse 2-daagse conferentie 24-25 april 5-6 juni</p>	<p>Inleiding Boeddhisme 2-daagse conferentie 22-23 mei</p>
<p>Over Verlies en troost 2-daagse conferentie 3-4 juli</p>	<p>Man wat bezielt je! 2-daagse conferentie 12-13 mei</p>	<p>Stilteretraite 3-daagse retraite 7-10 april</p>
<p>Je patronen aan het licht o.b.v. familieopstellingen 1-daagse conferentie 21 maart 23 mei 11 juli</p>	<p>Vorbereiding op Pelgrimage Santiago de Compostella 2-daagse conferentie 15-16 mei</p>	<p>Stiltedagen 1-daagse retraite 17 april 15 mei 19 juni</p>
<p>Bezielt Leiderschap 3-daagse conferentie</p>	<p>Op adem komen 2x 1-daagse retraite 18 februari en 18 maart 6 mei en 10 juni</p>	<p>Verdiepingsdag Boeddhisme 1-daagse studiedag 20 maart</p>
<p>Mediteren als een monnik 2-daagse retraite 26-27 juni</p>	<p>LHBT+ 3-daagse conferentie 7-9 april</p>	<p>Let op: Voor de Boeddhistische conferenties meldt u zich aan bij: BGV@mindef.nl</p>
<p>Persoonlijke veerkracht o.b.v. NLP 2-daagse conferentie, 3 modules</p> <p>Module 1 25-26 maart 8-9 april 27-28 mei 17-18 juni</p> <p>Module 2 29-30 april 24-25 juni</p> <p>Module 3 13-14 mei</p>	<p>Transgender 2-daagse conferentie 12-13 juni</p> <p>Mindfulness Training 9-ochtenden 7, 14, 21, 28 mei 4, 11, 18, 25 juni en 2 juli</p>	<p>Een kennismaking met het Hindoeïsme: 2-daagse conferentie 9-10 april 11-12 september</p> <p>Let op: Voor de Hindoe conferenties meldt u zich aan bij: HINGV@mindef.nl</p>

21

Alle conferenties zijn inclusief maaltijden en overnachting(en).
Voor meer informatie zie onze website www.beukbergen.nl of onze intranetpagina.

Contact, informatie, aanmelden: themaconferentiebeukbergen@mindef.nl

Contactpersoon: Jacqueline Heemskerck tel: 06-13992855

Landgoed Beukbergen, Amersfoortseweg 59, 3712 BB Huis ter Heide

Wij bieden ook uitzendconferenties, opleidingsconferenties en (onderdeel)conferenties op maat aan, vraag bij uw Geestelijk Verzorger voor meer informatie.

Uw hypotheek, onze zorg!

DFD is ruim 27 jaar dé specialist op het gebied van verzekeringen en onafhankelijk hypotheekadvies voor (ex-)militairen en hun gezinsleden. U wilt verhuizen of droomt van een eigen woning. Uw woning verduurzamen. Dat is goed voor het milieu en uw portemonnee! Of u nu voor het eerst koopt, verhuist, verbouwt of verduurzaamt. DFD biedt u het beste advies en de hypotheek die bij u past. Neem contact op met DFD voor meer informatie of een afspraak. Een eerste inventarisatie is altijd GRATIS!.

DFD biedt u zorgeloos woongenot en voordeel door:

- ✓ Expertise en zorg;
- ✓ Ook hypotheek voor militairen met een FPS fase-1 en -2 contract;
- ✓ Echt onafhankelijk en persoonlijk advies door de DFD-regioadviseur;
- ✓ Duidelijkheid en transparantie, u weet hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Maximale zekerheid, ook voor de toekomst;
- ✓ De optimale hypotheek met de scherpste tarieven.

ACOM Belastingsservice 2024-2025

Ook dit jaar is de ACOM u van dienst met haar "Belastingsservice". Wij verzorgen uw aangifte(s), verzenden deze naar de Belastingdienst en u ontvangt een kopie van de aangifte 2024, een berekening aanslag 2024 en (indien van toepassing) een overzicht Zorgtoeslag 2024.

Hoe werkt het

De leden die in 2024 via de ACOM aangifte hebben gedaan over het belastingjaar 2023 ontvangen rond de jaarwisseling automatisch het invulformulier, via een e-mail, voor de aangifte over 2024.

Hebt u geen invulformulier 2025 ontvangen?

Download nu al ons "invulformulier Belastingaangifte 2025" op onze ACOM website (www.acom.nl/belastingsservice/) of bel/mail ons vanaf 3 januari 2025 (tel 030-2020320 / info@acom.nl) en vraag om ons invulformulier 2025.

Verzamel alle voor u relevante zaken, die in het invulformulier, van u gevraagd worden. Scan/fotografeer of kopieer, of stuur originelen, voorzien van uw personalia bij voorkeur per e-mail naar: belastingsservice@acom.nl. Bij scan of foto graag van te voren controleren of de tekst goed leesbaar is; dit voorkomt onnodig heen- en weer getelefoneer.

Per post kunt u uw documenten sturen naar ACOM-Belastingsservice, Postbus 240, 3700 AE ZEIST.

Originelen worden, op verzoek, aan u geretourneerd.

Wij verzorgen na ontvangst uw aangifte. Wij zenden de aangifte digitaal naar de Belastingdienst en u ontvangt per e-mail (of, indien nadrukkelijk aangegeven, per post) een kopie van deze aangifte.

Administratiekosten

Voor u als lid van de ACOM is e.e.a. gratis. Indien wij voor u ook de aangifte voor uw echtgenote/partner mogen verzorgen, dan wordt daar € 10,- administratiekosten voor gevraagd (zie verder de aanbiedingsbrief/aanbiedingse-mail bij het invulformulier).

Uw documenten tijdig inzenden

Om uw aangifte tijdig, vóór 1 mei 2025, te kunnen inzenden verzoeken wij u de stukken vóór 1 APRIL 2025 aan ons te zenden of te mailen.

Aanvragen uitstel

Als u daar geen kans toe ziet raden wij u aan, tijdig, vóór 30 APRIL 2025 uitstel te vragen bij de belastingdienst (gratis tel. 0800 0543 /keuze uitstel / BSN gereed houden).

Brief Belastingdienst: 'U hoeft geen aangifte te doen'

Sommigen van u ontvangen dit bericht. Doch door veranderde persoonlijke omstandigheden en/of inkomsten, eigen bijdragen etc. kan het toch zijn dat na berekening blijkt dat er sprake is van een teruggave. Wij raden u dus aan de aangifte(s) altijd door ons te laten berekenen en eventueel toch aangifte te doen.

Jonge leden of leden die recent medewerker van Defensie zijn geworden

Jonge leden of leden die recent medewerker van Defensie zijn geworden ontvangen veelal niet automatisch een uitnodiging van de belastingdienst. Wij raden u toch aan om aan de hand van ons invulformulier Belastingaangifte 2023 de voor u relevante documenten te verzamelen, te kopiëren en deze tezamen met uw personalia aan ons toe te zenden, zodat wij e.e.a. kunnen berekenen en bij een positieve uitkomst aangifte voor u kunnen doen.

LET OP: U kunt desgewenst nog aangifte doen over de afgelopen 5 kalenderjaren!

Vragen

Als u vragen hebt kunt u ons mailen/schrijven o.v.v. uw lidmaatschapsnummer/registratienummer of bellen. Telefonisch zijn wij het gehele jaar door bereikbaar op dinsdag en donderdag van 09.00 - 14.00 uur.

Noot:

1. Indien u door persoonlijke omstandigheden niet in de gelegenheid bent om uw documenten en personalia naar ons in te zenden verzoeken wij u, of iemand anders namens u, ons te bellen zodat wij een oplossing kunnen afspreken.
2. Fysiek bezoek op het kantoor in Zeist is uitsluitend mogelijk tot 1 maart 2025 of na 1 mei 2025.
3. Ontvangt u in de loop van 2025 correspondentie van de Belastingdienst t.a.v. uw ingediende aangifte Inkomstenbelasting; laat het ons weten, zodat wij u eventueel behulpzaam kunnen zijn bij het beantwoorden ervan!
4. **Dringend verzoek:** Wij verzoeken u vriendelijk, doch dringend om:
 - a. Ons UITSLUITEND de bladzijde te sturen waar de jaaropgave op afgedrukt staat!
 - b. Documenten NIET met elkaar te verbinden met nietjes, plakband of dergelijke. En ook niet te verpakken in hoesjes e.d.

Activiteitenkalender 2025

Hier vindt u alle activiteiten, georganiseerd door de thuisfrontafdelingen van de Koninklijke Marine, Koninklijke Landmacht, Koninklijke Luchtmacht en Koninklijke Marechaussee. De militair en/of het thuisfront krijgt een uitnodiging voor de activiteit thuisgestuurd. Bezoekt u als niet-defensiemedewerker een locatie? Dat kan alleen met rijbewijs, paspoort of id-kaart.

CZSK = Koninklijke Marine

KMar = Koninklijke Marechaussee

CLAS = Koninklijke Landmacht

DOT = Defensie Organisatie Thuisfront

CLSK = Koninklijke Luchtmacht

Pol = Nationale Politie

Datum	Tijd	Activiteit/locatie	
Maart			
13	10.00	Medaille uitreiking	Omnisport, Apeldoorn
22	9.00	Thuisfrontcontactdag NMI-4 en IUP	Spoorwegmuseum, Utrecht
30	9.00	Thuisfrontcontactdag Helidet 4/ RDE NMI CLSK	Burgers' Zoo, Arnhem
April			
9	9.00	Thuisfrontinformatiedag RDE NMI/IUP	Generaal-majoor Kootkazerne, Stroe
12	9.00	Thuisfrontcontactdag NMI-4 11 LMB	Burgers' Zoo, Arnhem
Mei			
11	9.00	Thuisfrontcontactdag Interflex 17 D	Burgers' Zoo, Arnhem
17	11.00	We@home Lente	Locatie volgt
21	9.00	Thuisfrontinformatiedag IUP BIU	Koning Willen III-kazerne, Apeldoorn
31	8.30	Thuisfrontcontactdag EFP 25-1	Wildlands, Emmen
31	9.00	Thuisfrontcontactdag KMAR	Beekse Bergen, Hilvarenbeek

24

Veranderingen? Contact DFD, gebruik de QR

Goeie dekking nodig? Gaat u op uitzending of oefening? Of gaat u uit dienst? Studeren of zelfstandig wonen? Gaat u binnenkort samenwonen, trouwen of juist scheiden? Een woning kopen, verbouwen of verhuizen? Is er een kind op komst?

Het DFD-abonnement biedt u de zekerheid van:

- ✓ Onafhankelijk en persoonlijk advies;
- ✓ Advies bij u thuis, ook 's avonds en in het weekend;
- ✓ Eén aanspreekpunt, 24/7 bereikbaar;
- ✓ Maatwerk oplossingen voor uw beroeps- en privé-situaties;
- ✓ Schadeverzekeringen zonder provisie;
- ✓ Geen verrassingen. U weet precies hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Een vlotte schadeafwikkeling;
- ✓ Gemak. U en uw thuisfront hebben er geen omkijken naar.

ZWEED

onderzoeksdocument	↘	eetlust	↘	werktuig	↘	↘	koude	↘	dreiging	↘	rangtelwoord	↘
		uitroep van pijn		teken van de regisseur			lekkernij		fruit		compagnon	
anesthesie	→			4				boerderij	6			
rij	→					muurholte	boom	bandiet				
	↖	dierenpension	→	5				dieet				
		distillatietoestel							aanhang	→		
op dit moment			↘	geen enkel ding					voorzetsel		2	
bijwoord	→			liefhebber	→							
staat in de VS	→											
Himalayamonster									zweep	→	7	
	↖			zangnoot		bevlieging	medeklinker		aanw. voornaamwoord			
kunstgreep	→								afloop			lof
entree					voorwaarde	→						
					stilaan							
	↖	3					hoogstaand					ontaard
	↖			bergplaats	→		persoonlijk voornaamwoord		lofdicht	→		
				borgmoer					boeknummer			
dokter		angst	groente	→	8		keur					agitatie
sportbeker												
	↖		spie	→			onderrichting				compagnon	→
	↖											
			voorzetsel	→		strook	erfgoed	havenhoofd	betrekking	→		
pudding									watervogel			
inclusief	→									titel	→	
steensoort										rondedans		
	↖		voegwoord	reeks	→					mannelijk dier	→	
				vogel								
	↖				medebroeder	→				9		1
vermanende toespraak	uitblinker	→										
										in tegenstelling tot	→	

© Persbelangen

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Oplossingen kunt u inzenden tot

28 maart

ACOM Journaal, Postbus 240, 3700 AE Zeist,
of per e-mail: info@acom.nl

De oplossing van de puzzel uit ACOM Journaal #02-25 luidt: Graanbeurs.

De winnaars: H. Peters en P.G. Lotterman.

Ze krijgen elk een VVV-cadeaukaart ter waarde van € 25.

Proficiat!

70 jaar ACOM-lid

ACOM-lid de heer C.A. ter Wal mocht op 28 januari jl. zijn 70-jarig lidmaatschapsjubileum vieren. Van de bond kwamen seniorencoördinator van Regio Midden, de heer B. Pattynama en seniorenconsulent mevrouw N. van Ginkel, op jubileumvisite bij de jubilaris thuis. Natuurlijk hadden ze bij zich het jubileuminsigne, de oorkonde en het bloemenboekje. Het werd een gezellig samenzijn met de heer Ter Wal en zijn echtgenote in hun mooi aangeklede woning.

Op de foto van rechts naar links de jubilaris de heer C.A. ter Wal, zijn echtgenote en de heer B. Pattynama, seniorencoördinator Regio Midden.

70 jaar ACOM-lid

ACOM-lid A. Oosterbroek, vierde op 11 oktober laatstleden zijn 70-jarig jubileum als trouw bondslid. In Nunspeet, bij de jubilaris thuis, was het in ieder geval twee dagen feest(elijk) want de volgende dag, 12 oktober, vierden de heer en mevrouw Oosterbroek hun platina huwelijksjubileum (70 jaar). Namens de ACOM maakten de heren G. van Engelenburg, bondsbestuurslid, en J. Kemper, voorzitter van Regio Midden, hun opwachting ten huize van de jubilaris met bij zich het ACOM-insigne, de oorkonde en andere geschenken voor de jubilaris en zijn echtgenote.

Op de foto van links naar rechts: jubilaris A. Oosterbroek, mevrouw Oosterbroek en bondsbestuurslid G. van Engelenburg.

Winnaars verloting NvdMM-tickets

De Nacht van de Militaire Muziek voert dit jaar als thema: 'Naoberschap/Goede burenen' met optredens van o.a. het Duitse 'Gebirgsmusikkorps der Bundeswehr'.

De ACOM mocht drie toegangstickets, beschikbaar gesteld door de organisatie, verloten onder de leden.

De winnaars zijn:

- J. Verdonck
- J.P.M. de Schrijver
- D.A. van Amerom

Winnaars boekverloting AJ#02-25

'Criminaliteit voor ons soort mensen. Mijn spannende zoektocht naar de moord op consigliere Evert Hingst en de opkomst van de witteboordencriminaliteit', van Bregje Bleeker, is een uitgave van Uitgeverij Atlas Contact, Amsterdam.

De ACOM mocht drie exemplaren van dit boek, beschikbaar gesteld door de uitgever, verloten onder de leden.

De winnaars zijn:

- L.G.C. Julien
- R.J.G. Roelofs
- H. Vissia

OVER DE SENIORENBIIJENKOMSTEN - BELANGRIJK

Geachte seniorenleden,

Ook dit jaar plannen wij weer seniorenbijeenkomsten. Elke maand zullen zoveel mogelijk data van de seniorenbijeenkomsten worden bekendgesteld. Als er nieuwe data zijn, wordt de lijst bijgesteld. Ook op de website van de ACOM zullen wij de data van de bijeenkomsten vermelden.

Uitnodigingen voor seniorenbijeenkomsten DIGITAAL wanneer dat kan

Wij versturen de uitnodigingen voor seniorenbijeenkomsten zoveel mogelijk digitaal. De leden van wie wij geen e-mailadres hebben, zullen de uitnodiging via de post ontvangen.

U kunt de uitnodiging tot uiterlijk drie weken voor de bijeenkomst

verwachten. Heeft u drie weken voor de bijeenkomst geen uitnodiging via de mail of post van ons ontvangen, dan vragen wij u contact met ons op te nemen.

Aanmelding is verplicht

Ook in 2025 is aanmelding voor een bijeenkomst verplicht. Zo kunnen wij de deelnemers bereiken als dat nodig is.

Drie manieren van aanmelden voor een bijeenkomst

U kunt zich aanmelden per mail; telefonisch; of per post. In de uitnodiging staat bij wie u zich kunt aanmelden. In de uitnodiging zal worden aangegeven welke gegevens wij van u nodig hebben bij de aanmelding. Dat kan verschillen per bijeenkomst.

Seniorenbijeenkomsten (onder voorbehoud)

Dag	Datum	Plaats	Locatie
Wo	16 apr	Regio Noord - Havelte/Darp	Echos Home, Johannes Postweg 5, 7973 JB Darp
Do	24 apr	Melle, Duitsland	Hotel-Restaurant Bayrischer Hof, Bahnhofstraße 14, 49324 Melle, Duitsland
Do	16 okt	Regio Oost*** en **	Kazerne Kamp Holterhoek, Zwiilbroekseweg 46, 7152 CK Eibergen
Do	23 okt	Regio West - Rotterdam***	Echos Home, Het Anker, Toepad 110, 3063 NJ Rotterdam
Do	30 okt	Regio Midden - Harskamp***	Legerplaats Harskamp, Otterloseweg 5, 6732 BS Harskamp
Do	6 nov	Regio Noord - Leeuwarden***	Vliegbasis Leeuwarden, KEK-gebouw, Keegsdijkje 7, 8919 AK Leeuwarden

Bijeenkomsten met *** zijn langere bijeenkomsten met een warme maaltijd. De tijden worden in de uitnodigingen vermeld.

De bijeenkomst met ** in Eibergen is een ledencontactdag. Alle leden (ook leden in actieve dienst) van Regio Oost worden daarvoor uitgenodigd.

Voor de overige bijeenkomsten geldt dat de zaal open is om 13.00 uur en de bijeenkomst om 13.30 uur aanvangt.

Leeftijdsonslag en later pensioen

Een voorlichtingsdag voor degenen die binnen een jaar met leeftijdsonslag gaan, organiseren wij als daar behoefte aan is.

Datzelfde geldt ook voor degenen die in 2025 of 2026

hun pensioenleeftijd zullen bereiken.

Heeft u interesse, laat dat ons weten via de mail:

netty.van.ginkel@acom.nl onder vermelding van: voorlichting leeftijdsonslag of voorlichting pensioen, datum leeftijdsonslag/pensioen en graag uw contactgegevens, zodat wij contact met u op kunnen nemen.

Voor vragen over (en samenhangend met) leeftijdsonslag en pensioen kunt u natuurlijk altijd contact met ons opnemen.

Regioledenvergadering Regio Midden

Regio Midden organiseert op 9 april a.s. haar regioledenvergadering

Ontvangst vanaf: 10.00 uur
Aanvang: 10.30 uur
Geschat einde: 12.30 uur met aansluitend een broodjeslunch.
Locatie: Kantoor ACOM, Johannes Postlaan 2A, 3705 LN Zeist.

Aanmelden: Uiterlijk 21 maart 2025 via: regiomidden@acom.nl
Onder vermelding van: Naam, Adres, Telefoonnummer, e-mailadres en evt. dieetwensen

Regio midden omvat de volgende postcodegebieden:

1390-1397, 1426-1427, 3350-3380, 3400-4249, 6660-7099, 7200-7439, 8045-8060, 8067-8099, 8160-8270

Hommage aan de Fighting Falcon, Grijze Driewieler, 'de Lionel Messi van Airpower'

"Het was mij een eer en genoeg. Dag trouwe partner. Dank voor alles", sprak een ontroerde Commandant Luchtstrijdkrachten (C-LSK), André 'Jabba' Steur, vorig jaar bij het afscheid van de F-16, "Fighting Falcon, Viper, Grijze Driewieler"

Erwin van Loo

Een snel, veelzijdig en 'vederlicht' jachtvliegtuig (*lightweight fighter*), geliefd bij de vliegers om zijn *dogfight*-wendbaarheid en formidabele prestaties, werd na 45 jaar trouwe dienst, uitgezwaaid door de Koninklijke Luchtmacht (KLu). Het was een afscheidsceremonie vol van weemoed, nostalgie en loftuizingen aan "een legende, een icoon."

Hier vaarwel gezegd, in Chili en Jordanië warm welkom geheten en kortgeleden ook in Oekraïne. Verder is een aantal toestellen 'gekannibaliseerd', - gestript van alle nog bruikbare onderdelen, en gebruikt als oefenobject voor het opleiden van technisch personeel en/of brandweerpersoneel. Ook dienen een paar 'afgezwaaide' F-16's als 'visitekaartje', "poortwachter" bij ingangen van luchtmachtbases en de Koninklijke Militaire Academie (KMA) in Breda.

Uitzonderlijk gevechtsvliegtuig

De 'vechtvalk', in 45 jaar inspiratiebron voor talloos veel 'jongensboekverhalen', maar ook voor het lijvige boek (zo'n 500 pagina's) 'Vederlicht zwaargewicht. De F-16 in dienst van de Koninklijke Luchtmacht 1979-2024'¹. Een kroniek over de 'loopbaan' van de Fighting Falcon in Nederlandse dienst, - het 'levensverhaal' van een uitzonderlijk

en memorabel gevechtsvliegtuig waaraan met veel liefde en passie zo'n twintig jaar is gewerkt door de auteurs Quirijn van der Vegt, Erwin van Loo, Rolf de Winter, allen als onderzoeker verbonden aan het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)², en luchtvaartjournalist en -fotograaf Frank Visser.

De auteurs, met hun hart bij en in de militaire luchtvaart, hadden als NIMH-historici toegang tot alle vindplaatsen van informatie die de rijke geschiedenis van de F-16 biedt. Dat levert gedetailleerde prachverhalen en 'anekdotes' op, zoals het relaas van kolonel-vlieger b.d. Koos de Rooij die diep onder de indruk raakte toen hij begin jaren negentig kennismakte met het toestel. "Ik zal nooit mijn eerste vlucht vergeten op Tucson.³ Ik wist niet wat ik meemaakte. (-) Het was gewoon een heerlijk apparaat." Ook voor kapitein-vlieger b.d. Manja Blok was de eerste F-16 vlucht een onvergetelijke ervaring. "Ik weet nog wel dat ik na de vlucht uit het vliegtuig stapte en dacht: 'dit gaat de rest van de dag iedereen aan me zien'. Ik had echt de hemel gezien. Zo voelde het."

Behalve vliegers, inzet in missiegebieden, komen in de tien hoofdstukken die 'Vederlicht zwaargewicht' telt, ook instructeurs,

onderhoudspersoneel, ondersteuners en anderen ruimschoots aan bod. Of zoals Erwin van Loo het in een interview⁴ verwoordde: "Zonder bijvoorbeeld instructeurs, crew chiefs of monteurs gaat geen toestel de lucht in." Daarom staan in 'Vederlicht zwaargewicht', naast *the star of the show*, de mensen centraal zonder wie het allemaal niet mogelijk zou zijn geweest. "We merkten dat iedereen trots is dat ze met het apparaat werkten, dus praten ze er graag over. We hoefden niet te lobbyen, maar kregen overal alle medewerking. In het boek zie je dan ook zo weinig mogelijk foto's van toestellen zónder mensen erbij"

Naast de hoogtepunten passeren ook de mindere momenten in de 45-jarige Nederlandse geschiedenis van de 'vechtvalk' de revue. De vele *crashes* in het begin; burger-slachtoffers die vielen bij luchtaanvallen. De *lessons learned* zijn volgens Van Loo "dan ook in bloed geschreven." Maar de komst van de F-16 heeft ook "de luchtmacht naar een hoger plan getild. Het is niet zo dat ze voor die tijd maar wat aanrommelden, maar het heeft ze ertoe aangezet om nóg professioneler te gaan werken," aldus Erwin van Loo over de vitale effecten van de "Lionel Messi van Airpower"⁵. Eén team, één taak.

¹ Vederlicht zwaargewicht' maakt deel uit van het onderzoeksprogramma van de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW) van de Nederlandse Defensie Academie (NLDA).

² Het NIMH is een zelfstandig wetenschappelijk onderzoeks- en documentatiecentrum binnen de NLDA.

³ Davis-Monthan Air Force Base in Tucson, Arizona USA.

⁴ de Vliegende Hollander 09, dinsdag 24 september 2024 (<https://tinyurl.com/mwvdpw8m>)

⁵ Volgens chef Kabinet CLSK, kolonel Carlo Mekes.

Verloting

'Vederlicht zwaargewicht. De F-16 in dienst van de Koninklijke Luchtmacht 1979-2024', 448 p., € 49,99, is een uitgave van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie en Walburg-Pers, Zutphen. De ACOM mag drie exemplaren van dit boek, beschikbaar gesteld door de uitgever, verloten onder de leden.

Stuur een briefkaart of mail naar info@acom.nl. Vermeld daarbij uw naam, registratienummer en de titel van het boek. Reageren kan tot 28 maart.

Overledenen

Deinstedt (Duitsland)

C.A. Ernst de Kramer, 79 jaar,
op 1 december 2024.
Correspondentieadres: 27446 Deinstedt,
Am Kornfeld 2.

Ruinerwold

Simon Plaatsman, 78 jaar, op 18 januari.
Correspondentieadres: Havelterweg 15,
7961 BC Ruinerwold.

Rotterdam

Jasper Moerman, 98 jaar, op 26 januari.
Correspondentieadres: Duke Ellington-
rode 26, 2717 BM Zoetermeer.

Rilland Bath

Piet Moerland, 85 jaar, op 31 januari.
Correspondentieadres: Hontestraat 35,
4411 CK Rilland Bath.

Zelhem

Gerrit Gaasbeek, 83 jaar, op 13 februari.
Correspondentieadres: Smidsstraat 14,
7021 AC Zelhem.

Regiosecretarissen

Noord

S.G. Meijer
Sminiastate 32
8926 MH LEEUWARDEN
Privé: 058-2669403
Mobiel: 06-81951909

Oost

C.R. Evers
Esweg 12
7441 GD NIJVERDAL
Privé: 06-10831708

Midden

F.J.O. Vermeulen
De Deimt 24
8252 JE DRONTEN
Mobiel: 06-10940486

West

M. den Hartog (plv.)
De Trippen 12
8255 HA SWIFTERBANT
Mobiel: 06-42749766

Zuid

H.J. Kleian (a.i.)
Norbertusplein 2
5251 EE VLIJMEN
Mobiel: 06 53551703
E-mail jan.kleian@gmail.com

Lidmaatschap

25 jaar lid

Recent hebben de volgende leden het
ACOM-insigne voor 25-jarig
lidmaatschap ontvangen:
R. Dorland (SM),
H.A. de Fijter (SM).

40 jaar lid

Onderstaande leden kregen
kortgeleden het ACOM-insigne voor
40-jarig lidmaatschap uitgereikt:
T.C. Blankestijn (MAJbd),
E. Pasop (MAJbd).

50 jaar lid

Het ACOM-insigne voor 50-jarig
lidmaatschap is onlangs opgespeld bij:
E.M.F. Kruyssen-Vincken (AOObd).

60 jaar lid

De hieronder genoemde leden
mochten het ACOM-insigne voor
60-jarig lidmaatschap ontvangen:
C.V.M. Ehmen (SMbd),
J. Schra (AOObd),
Mw. A.C. van Vliet-Vendelbos.

70 jaar lid

Voor hun 70-jarig lidmaatschap kregen
onderstaande leden het bijbehorende
ACOM-insigne:
J.C. Hillebrand (AOObd),
Mw. M.J. Looren de Jong-Verhoef,
C.A. ter Wal (AOObd).

Dit is het nieuwe lid van de ACOM

Naam: Voorletters:

Geboortedatum: m/v

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Telefoon: Mobiel:

E-mailadres:

Registratienummer: Werknemer- ID:

Onderdeel:

Krijgsmachtdeel: KL KLu KM KMar

Dienstverband: Militair Reservist Burger Postactief ■■■■ 29

Rang: Salarisschaal:

Ik heb interesse in een DFD verzekeringscheck.

Ik ga akkoord met het doorgeven van mijn persoonsgegevens aan DFD/BOOT i.v.m. het gratis vakbondscertificaat.

Ik heb kennis genomen van de Privacy Policy en ga hiermee akkoord.

Datum: - - Handtekening:

Als welkomstgeschenk ontvangen wij:

Nieuw lid:

- Rugzak Recon 25 liter
- Powerbank 8000 mAh
- Zippo aansteker
- VVV-bon € 10,00

Bestaand lid:

- Rugzak Recon 25 liter
- Powerbank 8000 mAh
- Zippo aansteker

Nieuw lid aangebracht door:

Naam:

E-mailadres:

Registratienummer:

Actievoorzwaarden:

-Deze actie geldt alleen voor ACOM-leden

-Het nieuwe lid verplicht zich minimaal één jaar lid te blijven

-De waarde van het welkomstcadeau kan niet om worden gezet in contanten

-Deze actie is niet geldig in combinatie met andere acties

**SAMEN EEN
STERKE BOND.
WORD LID! JUIST NU!**

AANMELDEN VOOR VERZEKERINGEN BIJ UITZENDING

Al enige jaren kunnen ACOM-leden zich bij de ACOM aanmelden voor de gratis aanvullende Reis- en Ongevallenverzekering bij uitzending. Zij kunnen daarvoor bellen met telefoonnummer: 030-2020320. Samen met u wordt dan bekeken of deze verzekering ook op u van toepassing is.

HET ACOM-UITZENDCERTIFICAAT EN DFD-UITZENDCHECK

Als lid van de ACOM krijgt u voor de duur van uw uitzending een gratis ongevallendeckking. Voorwaarde is dat u uw uitzending meldt. Dit doet u door uw uitzendcertificaat aan te vragen!

Het ACOM Uitzendcertificaat biedt de volgende dekking:

- € 2.500,- bij overlijden als gevolg van een ongeval;
 - € 5.000,- in geval van algehele blijvende invaliditeit door een ongeval;
- In geval van gedeeltelijke blijvende invaliditeit door een ongeval een evenredig percentage van € 5.000,-.

DFD-Uitzendcheck

Bieden uw huidige verzekeringen de gewenste dekking, ook bij een uitzending? U wilt dat uw zaken goed geregeld zijn. Als lid van de ACOM kunt u gebruik maken van de DFD-uitzendcheck. Bij de check worden uw verzekeringen gecontroleerd en ontvangt u advies. Zo bent u goed voorbereid en hebben u, uw partner of andere gezinsleden er geen omkijken meer naar. De uitzendcheck is vrijblijvend en er zijn geen kosten aan verbonden.

Waar vraagt u uw uitzendcertificaat en uitzendcheck aan?

- Ga voor het aanvragen van uw uitzendcertificaat en uitzendcheck naar url: <https://dfd.nl/uitzendcertificaat-acom/> of,
- Bel met 040 20 73 100 (kies 4) of,
- Stuur een e-mail naar info@acom.nl o.v.v. 'Ik word uitgezonden'. Geef hierin uw persoons- en postgegevens, naam uitzending, vertrek- en terugkeerdatum van uw uitzending.

Informatie over dekking en dekkingsvoorwaarden

Chubb European Group SE (Chubb)
DFD treedt op als uw aanspreekpunt; zal u verder informeren en het bewijs van dekking toesturen. Bewaar dit goed!

Goed verzekerd

Heeft u behoefte aan hogere verzekerde bedragen? Wenst u ook andere risico's, zoals repatriëring of schade aan uw privéspullen te verzekeren? Het DFD MaatwerkPakket in combinatie met het DFD-abonnement biedt de oplossing. Voor meer informatie bel met DFD of bezoek www.dfd.nl.

Plaatsing in de West

Ook voor een plaatsing in de West kunt u het ACOM-uitzendcertificaat en de DFD-uitzendcheck aanvragen

DIENSTVERLENING ACOM

Bezoekadres: Johannes Postlaan 2a, Zeist.
Postadres: Postbus 240, 3700 AE Zeist

Voor alle onderstaande diensten is het ACOM Secretariaat te bereiken onder
T: 030-2020320
F: 030-2020080
E: info@acom.nl
W: acom.nl, acom-carib.nl

Buiten kantooruren kunt u een boodschap inspreken. U wordt de eerstvolgende werkdag teruggebeld.

Afdeling Georganiseerd Overleg, Medezeggenschap en Beleidsvorming:
Algemeen coördinator: J. Kropf
Medezeggenschap: N. van Ginkel

Afdeling Juridische Ondersteuning:
Algemeen coördinator: J. Kropf
De afdeling is op werkdagen telefonisch bereikbaar van 08.45 uur - 11.45 uur.
Telefonisch spreekuur senioren: elke dinsdag en donderdag van 10.30 uur - 12.30 uur.

COLOFON

ACOM Journaal is een uitgave van de ACOM de Bond van Defensiepersoneel en wordt uitgegeven door en onder verantwoordelijkheid van het Bondsbestuur. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren of te redigeren. Overname van artikelen of delen daarvan is uitsluitend toegestaan na toestemming van het Bondsbestuur.

Hoofdredacteur:
J. Kropf

Redactie:
H. Biervliet
S. Hop
J. van der Hulst
R. van Santvoord

Postadres:
Postbus 240, 3700 AE Zeist
T: 030-2020320
E: info@acom.nl
W: acom.nl, acom-carib.nl

Foto's:
Mediacentrum Defensie,
ACOM Audiovisueel Archief

Vormgeving & Druk:
WS Media Groep
Waardenburg
www.wsmediagroep.nl

Advertentie acquisitie
H. Biervliet
Postbus 240, 3700 AE Zeist
T: 06 51 21 82 60

De Algemeen Christelijke Organisatie van Militairen (ACOM) is aangesloten bij de Christelijke Centrale van Overheids- en Onderwijspersoneel (CCOOP), de Europese Federatie van het Overheidspersoneel (EUROFEDOP) en de Stichting Werknemers- en vrijwilligersbelangen Vrede en Veiligheid (SWVV).

Algemeen Secretariaat, Ledenadministratie:
Algemeen Secretaris: S. Hop

Adviseur Ethische Aangelegenheden:
Prof. dr. E. Sengers

Pastoraal Team:
Aalmoezenier T. van der Woude
Krijgsmachtpredikant W. Bos
Rabbin D. Sebbag
Pandit K. Bisseswar

Vertrouwenspersonen:
M. Bal, J. Talman-Klijnsma
A. Zwanenburg

JOUW BELANG, ONS WERK!

WORD LID

LEDEN WERVEN LEDEN

**MAAK IEMAND LID EN KRIJG
ALLEBEI EEN CADEAU!**
BIJVOORBEELD EEN VVV-CADEAU KAART

Boot assurantie adviseurs

Zeker en veilig in verzekeringen

Bij Boot assurantie adviseurs weten we uit de eerste hand hoe toegewijd onze militairen zijn. Daarom hebben wij speciaal voor militairen, ACOM-leden, exclusieve hypotheekaanbiedingen.

Kies voor een van onze exclusieve ACOM-hypotheken en krijg standaard toe:

1. Flexibele Voorwaarden:

We begrijpen dat het leven in het leger onvoorspelbaar kan zijn. Daarom bieden we flexibele voorwaarden die aansluiten bij uw unieke situatie.

2. Concurrerende Tarieven:

Concurrerende rentetarieven die zijn afgestemd op militairen, waardoor u geld kunt besparen over de looptijd van uw hypotheek.

3. Deskundig Advies:

Onze hypotheekexperts hebben ruime ervaring met militaire klanten. Ze begrijpen dan ook om welke specifieke behoeften en uitdagingen het gaat.

4. Snelle Verwerking:

We werken gericht op een snelle en efficiënte hypotheekverwerking. Voor u geen hoofdbrekers en u kunt zich concentreren op wat echt belangrijk is.

Neem vandaag nog contact op met ons om meer te weten te komen over onze speciale hypotheekaanbieding voor militairen. Uw droomhuis is dichterbij dan u denkt. Boot assurantie adviseurs zijn er om u te helpen uw dromen waar te maken!

Boot assurantie adviseurs BV
Zeker en veilig in verzekeringen

 (0162) 45 48 25

 (0162) 43 41 71

 info@boot-verzekeringen.nl

 www.boot-verzekeringen.nl